

**Національний технічний університет
"Дніпровська політехніка"**

**Навчально-науковий Інститут економіки
Фінансово-економічний факультет
Кафедра економічного аналізу і фінансів**

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до кваліфікаційної роботи
ступеню бакалавр

здобувача **Тиханської Мілани Сергіївни**

(ПІБ)

академічної групи **072-21-1 (денна форма навчання)**

(шифр)

спеціальності **072 Фінанси, банківська справа та страхування**

(код і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми **«Фінанси, банківська справа та страхування»**

на тему **«Фінансова діяльність промислових підприємств і напрями її**

удосконалення (на прикладі ТОВ «Молочний Дім»)»

Керівники	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинговою	інституційною	
Кваліфікаційної роботи	проф. Соляник Л.Г.			
Рецензент				
Нормоконтролер	Федорова О.Г.			

Дніпро
2025

**Національний технічний університет
"Дніпровська політехніка"**

ЗАТВЕРДЖЕНО:

завідувач кафедри

економічного аналізу і фінансів

(повна назва)

О.В. УСАТЕНКО

(підпис)

(прізвище, ініціали)

« _____ » _____ 2025 року

**ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню бакалавр**

здобувачу **Тиханській Мілані Сергіївні** академічної групи **072-21-1**
(прізвище, ініціали) (шифр)

спеціальності **072 Фінанси, банківська справа та страхування**

(код і назва спеціальності)

на тему: **«Фінансова діяльність промислових підприємств і напрями її
удосконалення (на прикладі ТОВ «Молочний Дім»)»**

затверджену наказом ректора НТУ "Дніпровська політехніка" від **01.05.2025р. №330-с**

Розділ	Зміст	Термін виконання
ВСТУП	Актуальність теми, мета і завдання, об'єкт і предмет роботи, методи, наукова та практична цінність, апробація результатів, публікації, структура роботи	05.05.2025- 06.05.2025
Розділ 1	Теоретичні основи організації фінансової діяльності промислових підприємств	07.05.2025- 13.05.2025
Розділ 2	Аналіз ефективності фінансової діяльності ТОВ «Молочний Дім»	14.05.2025- 20.05.2025
Розділ 3	Напрями вдосконалення фінансової діяльності ТОВ «Молочний Дім»	21.05.2025- 27.05.2025
ВИСНОВКИ	Узагальнено результати проведеного дослідження	28.05.2025- 29.05.2025
Демонстраційний матеріал	Підготовка демонстраційного матеріалу до захисту	30.05.2025- 01.06.2025

Завдання видано

_____ (підпис керівника)

Л.Г.Соляник

(прізвище, ініціали)

Дата видачі завдання **21.04.2025 р.**

Дата подання до екзаменаційної комісії **02.06.2025 р.**

Завдання прийнято до виконання

_____ (підпис студента)

М.С.Тиханська

(прізвище, ініціали)

РЕФЕРАТ

Тиханська М. С. – Фінансова діяльність промислових підприємств і напрями її удосконалення (на прикладі ТОВ «Молочний Дім»). – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота бакалавра за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування». – НТУ «Дніпровська політехніка», Дніпро, 2025.

Мета кваліфікаційної роботи – обґрунтування теоретико–методологічних аспектів визначення фінансової діяльності підприємства та виявлення напрямів її вдосконалення.

У вступі викладено сучасний стан проблеми, розкрито актуальність теми, сформульовано мету, завдання, предмет та об'єкт дослідження.

У першому розділі розглянуто науково-методичні підходи щодо дефініції фінансової діяльності підприємства й факторів, які впливають на формування та організацію його фінансової діяльності. Узагальнено існуючі підходи авторів до оцінювання фінансової діяльності підприємства.

У другому розділі проаналізовано фінансові показники ТОВ «Молочний Дім» за 2022-2024 роки, які характеризують ефективність фінансової діяльності. Зроблено висновки щодо рівня фінансової незалежності підприємства.

У третьому розділі обґрунтовано шляхи покращення організації фінансів ТОВ «Молочний Дім» та здійснено прогнозування показників ефективності фінансової стратегії підприємства.

Результати дослідження можуть бути використані на підприємстві ТОВ «Молочний Дім» з метою підвищення ефективного управління фінансовими ресурсами.

ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ, РЕСУРСИ, АНАЛІЗ, ПОКАЗНИКИ, ЛІКВІДНІСТЬ, ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ, СТРАТЕГІЯ

ABSTRACT

Tykhanska M. S. – Financial activities of industrial enterprises and directions of its improvement (on the example of LLC «Molochny Dim»). – Qualification work on the rights of the manuscript.

Qualification work for obtaining a bachelor's degree in specialty 072 Finance, Banking and Insurance. – Dnipro University of Technology, Dnipro, 2025.

The purpose of the qualification work is to substantiate the theoretical and methodological aspects of determining the financial activities of an enterprise and identify areas for its improvement.

The introduction outlines the current state of the problem, reveals the relevance of the topic, formulates the goal, objectives, subject and object of the study, and highlights the main results of the study.

The first section examines scientific and methodological approaches to defining the financial activities of an enterprise and the factors that influence the formation and organization of its financial activities. The authors' existing approaches to assessing the financial activities of an enterprise are summarized.

The second section analyzes the financial indicators of LLC "Molochny Dim" for 2022-2024, which characterize the effectiveness of financial activities. Conclusions are drawn regarding the level of financial independence of the enterprise.

The third section substantiates ways to improve the organization of finances of LLC "Molochny Dim" and forecasts the effectiveness of the enterprise's financial strategy.

The results of the study can be used at the enterprise LTD "Molochny Dim" in order to improve the effective management of financial resources.

FINANCIAL ACTIVITIES, RESOURCES, ANALYSIS, INDICATORS, LIQUIDITY, FINANCIAL SUSTAINABILITY, STRATEGY.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ	8
1.1. Сутність, принципи та особливості фінансової діяльності промислового підприємства	8
1.2. Джерела формування фінансових ресурсів підприємства	18
1.3. Методи оцінки фінансової діяльності підприємства	23
Висновки до розділу 1	27
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «МОЛОЧНИЙ ДІМ»	29
2.1. Організаційна характеристика підприємства	29
2.2. Аналіз техніко-економічних показників підприємства	33
2.3. Оцінка фінансового стану підприємства	45
Висновки до розділу 2	60
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «МОЛОЧНИЙ ДІМ»	63
3.1. Шляхи покращення організації фінансів підприємства	63
3.2. Прогнозування показників ефективності фінансової діяльності підприємств	67
Висновки до розділу 3	73
ВИСНОВКИ	74
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	78
ДОДАТКИ	81

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасній економіці важливу роль відіграють промислові підприємства, оскільки вони є однією з основних форм організації великого бізнесу. Ефективна організація фінансів у таких підприємствах є ключовим фактором їхнього успішного функціонування та розвитку. У сучасних умовах нестабільності ринків, підвищеної конкуренції та змін у законодавстві, промислові підприємства стикаються з чисельними викликами в управлінні фінансовими ресурсами.

В умовах ринкової економіки ефективне управління фінансовими ресурсами є пріоритетним для організації та забезпечує багато в чому її економічну стабільність та ефективність. Поширеним вважається уявлення про те, що раціональна організація фінансової діяльності збільшує конкурентоздатність та платоспроможність підприємств. Таким чином, є всі підстави вважати, що дослідження процесу організації фінансової діяльності є актуальним.

Предмет дослідження – науково – методичні засади та прикладні аспекти підвищення ефективності фінансової діяльності ТОВ «Молочний Дім».

Об’єкт дослідження – процеси організації фінансової діяльності промислового підприємства.

Метою дослідження – є обґрунтування теоретико – методологічних аспектів визначення фінансової діяльності підприємства та виявлення напрямів її вдосконалення.

Для досягнення мети в кваліфікаційній роботі вирішено такі науково-практичні задачі :

- досліджено теоретичні підходи до визначення категорії «фінансова діяльність»;
- надано теоретичне визначення чинників, які впливають на організацію фінансової діяльності підприємства;

- розглянуто методичні підходи до оцінки фінансової діяльності підприємства;
- надано організаційну характеристику ТОВ «Молочний Дім»;
- проаналізовано ефективність фінансової діяльності підприємства;
- оцінено фінансовий стан підприємства;
- розроблено шляхи вдосконалення фінансової діяльності підприємства.

Методи дослідження. При обґрунтуванні теоретичних та методологічних положень використовувалися методи логічного узагальнення, абстрагування та експертний метод; при оцінці фінансового стану – економіко-статистичний метод; метод фінансового аналізу; метод екстраполяція; для графічного представлення табличних даних – графічний метод.

Інформаційна база дослідження склали законодавчі та нормативні акти України, аналітичні огляди наукової літератури, публікації матеріалів вітчизняних і міжнародних конференцій, інформація мережі Інтернет, дані фінансової звітності досліджуваного підприємства.

Прикладна цінність роботи полягає у можливості використання результатів дослідження для вдосконалення фінансової діяльності підприємства.

Апробація результатів дослідження. Оприлюдненні на Міжнародній конференції для студентів та молодих науковців «Ринок фінансових інновацій та безробіття ЄС: тенденції, виклики та перспективи» 23-24 квітня 2025 року.

Особистий внесок полягає у використанні пропозицій автора щодо вдосконалення фінансової діяльності ТОВ «Молочний Дім».

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Структура роботи складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку літератури. Кваліфікаційна робота містить: основний зміст 82 сторінок, 19 таблиці, 13 рисунків, 30 джерел, 1 додаток.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

1.1. Сутність, принципи та особливості фінансової діяльності промислового підприємства

Фінансова діяльність промислового підприємства – це комплекс фінансових операцій, спрямованих на забезпечення ефективного використання фінансових ресурсів для досягнення стратегічних цілей підприємства.

Основні аспекти цієї діяльності включають:

1. Формування фінансових ресурсів:

- власний капітал (статутний капітал, нерозподілений прибуток, додатковий капітал);
- позиковий капітал (банківські кредити, облігаційні позики, лізинг, факторинг);
- державні та грантові фінансування.

2. Фінансове планування та прогнозування:

- розробка фінансових планів і бюджетів;
- прогнозування грошових потоків;
- оцінка фінансових ризиків та їх мінімізація.

3. Управління грошовими потоками:

- контроль надходжень та витрат;
- оптимізація дебіторської та кредиторської заборгованості;
- забезпечення платоспроможності та ліквідності.

4. Інвестиційна діяльність:

- вибір оптимальних інвестиційних проєктів;
- управління капіталовкладеннями;
- оцінка доцільності та ефективності інвестицій.

5. Управління фінансовими ризиками:

- валютні, процентні та кредитні ризики
- використання страхових механізмів та фінансових інструментів хеджування;
- формування резервних фондів.

6. Оптимізація структури капіталу:

- визначення оптимального співвідношення власних і позикових коштів;
- мінімізація вартості капіталу;
- підвищення фінансової незалежності підприємства.

7. Оцінка фінансових результатів діяльності:

- аналіз прибутковості, рентабельності та ефективності використання активів;
- визначення точки беззбитковості;
- розподіл фінансових результатів (виплата дивідендів, реінвестування прибутку).

8. Взаємодія з фінансовими інститутами та ринками:

- робота з банками, фондовими біржами, інвесторами;
- доступ до міжнародних фінансових ринків;
- використання сучасних фінансових інструментів (деривативи, облігації, IPO).

У вітчизняній та зарубіжній літературі визначаються різні теоретичні підходи до поняття «фінансова діяльність підприємства». Вони часто включають в себе такі аспекти, як фінансове планування, аналіз і управління фінансовими ресурсами, управління обіговими коштами, інвестиційна політика, оптимізація фінансової структури та забезпечення фінансової стабільності підприємства.

Розглянемо вчених, які досліджували поняття категорії «фінансова діяльність» у вітчизняній та зарубіжній літературі (табл.1.1).

Таблиця 1.1 – Підходи до визначення поняття «фінансова діяльність» у вітчизняній та зарубіжній літературі

Вчені	Характеристика
П.В. Круш [12]	Розглядає фінансову діяльність як процес, що включає аналіз фінансового стану підприємства, оцінку його платоспроможності та ліквідності, а також ефективності використання фінансових ресурсів.
І.А. Ломачинська [16]	Аналізує сутність фінансової діяльності підприємств та досліджує трансформацію основних характеристик фінансів підприємств в умовах сучасного розвитку.
А.О. Сторчак [29]	Систематизує підходи до визначення сутності поняття «фінансових результатів» підприємства, розглядаючи фінансову діяльність як процес, що забезпечує досягнення цих результатів.
О. В. Завитій [9]	Підкреслює важливість фінансової діагностики як складової фінансової діяльності підприємства, що включає оцінку майнового стану, ліквідності, платоспроможності та інших фінансових показників.
В. Дж. Фред [14]	Визначає фінансову діяльність як процес управління фінансовими потоками підприємства, який включає прийняття рішень щодо фінансування, інвестування та розподілу прибутку.
Дж. Лауренс [22]	Вважає, що фінансова діяльність підприємства пов'язана з плануванням та контролем фінансових ресурсів, включаючи питання залучення капіталу та його розподілу між активами.
Р. Стефен [26]	Визначає фінансову діяльність як процес прийняття рішень щодо залучення коштів, інвестування та управління фінансовими ризиками підприємства.

Як бачимо з табл. 1.1, на теперішній час науковці не мають єдиної думки щодо визначення категорії «фінансова діяльність» підприємства. Деякі вчені вважають, що фінансова діяльність підприємства пов'язана з управлінням фінансовими ресурсами для створення вартості для акціонерів, зокрема через ефективне інвестування та фінансування. Серед сучасних економістів фінансову діяльність розглядають, як систему заходів, спрямованих на формування, розподіл і використання фінансових ресурсів підприємства для забезпечення його господарської діяльності.

Багатогранність поняття даної категорії вказує, що функціонування підприємств неможливо без чітко визначеної фінансової стратегії, яка є основним документом, що регламентує фінансову діяльність підприємства. Тому, вчені з даного питання пропонують сучасні підходи до розуміння та

оцінки фінансової діяльності підприємств, враховуючи актуальні тенденції та виклики економічного середовища.

Розглянувши різні наукові підходи до поняття «фінансова діяльність» можна стверджувати, що фінансова діяльність охоплює всі грошові потоки, пов'язані з залученням та використанням фінансових ресурсів, забезпеченням платоспроможності та фінансової стійкості підприємства.

Фінансова діяльність промислового підприємства має свої особливості. Ось декілька ключових принципів:

- промислові підприємства часто потребують значних інвестицій у обладнання, технології та інфраструктуру;
- у зв'язку з великими обсягами виробництва і запасів важлива оптимізація оборотних коштів і управління запасами;
- підприємства можуть залучати фінансування через банківські кредити, емісію облігацій або приватне позичання для розвитку і розширення;
- врахування оптимальних податкових стратегій для зменшення податкового тиску і максимізації прибутку;
- важливе значення має ведення обліку витрат, прибутку, аналіз фінансових показників для прийняття ефективних управлінських рішень.

Видається необхідним пояснити, що фінансова діяльність представляє собою цілеспрямовано здійснюваний процес практичної реалізації функцій підприємства, пов'язаних з формуванням та використанням його фінансових ресурсів для забезпечення економічного та соціального розвитку.

Фінансові ресурси охоплюють усі матеріальні і фінансові активи, якими володіє підприємство, такі як грошові кошти, цінні папери, машини, будівлі, запаси тощо. Вони є основою для здійснення фінансової діяльності, яка включає управління цими ресурсами, залучення та використання капіталу, планування бюджету, інвестування, а також управління ризиками і оптимізація фінансових процесів.

Фінансові ресурси мають прямий вплив на ефективність фінансової діяльності підприємства, оскільки визначають його можливості для розвитку, інвестування, розширення ринку та виконання зобов'язань.

Фінансові ресурси, які представлені у формі грошових коштів, відзначаються деякими характеристиками, які показано на рис. 1.1 [26].

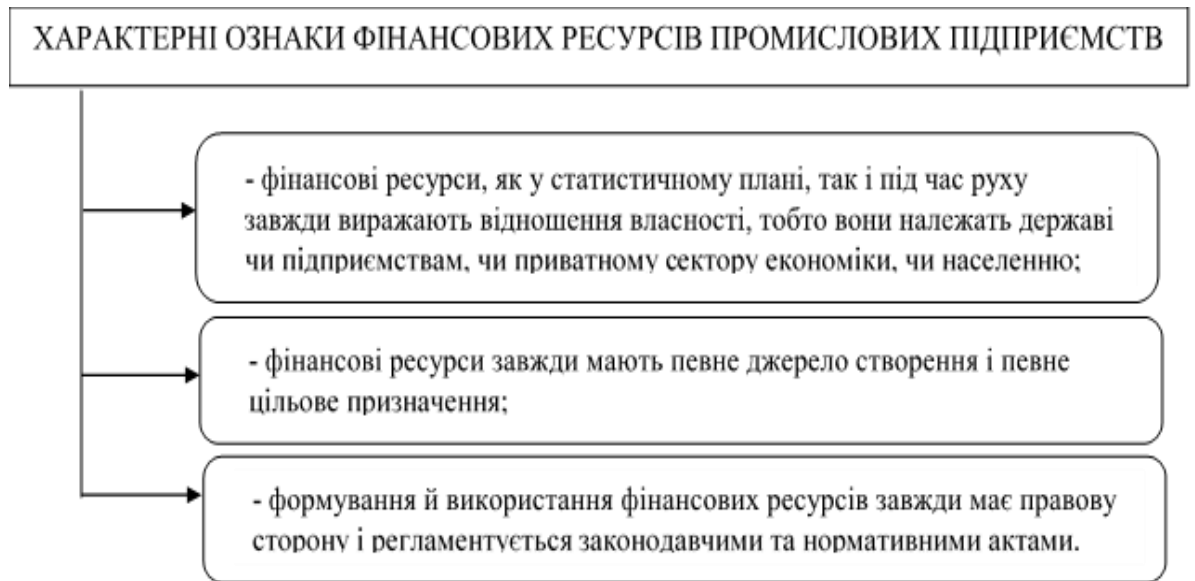

Рис. 1.1 – Характерні ознаки фінансових ресурсів промислових підприємств

Система управління фінансовими ресурсами має базуватися на таких ключових принципах:

1. Планування та прогнозування – розробка фінансової стратегії, бюджету та прогнозування грошових потоків для забезпечення стабільної роботи підприємства.

2. Оптимізація структури капіталу – баланс між власними та залученими фінансовими ресурсами для мінімізації витрат на капітал і забезпечення фінансової стійкості.

3. Раціональне використання фінансових ресурсів – ефективний розподіл коштів між різними напрямками діяльності, контроль витрат і підвищення рентабельності.

4. Забезпечення ліквідності – підтримка достатнього рівня грошових коштів і швидко реалізованих активів для своєчасного виконання зобов'язань.

5. Ризик-менеджмент – ідентифікація, оцінка та управління фінансовими ризиками, такими як валютні коливання, зміни ставок кредитування, економічні кризи тощо.

6. Контроль і аналіз фінансових показників – регулярний моніторинг ключових фінансових коефіцієнтів (прибутковість, ліквідність, оборотність капіталу) для вчасного коригування фінансової політики.

7. Гнучкість та адаптивність – здатність системи управління фінансовими ресурсами швидко реагувати на зміни ринкового середовища та внутрішні виклики.

Система управління фінансовими ресурсами показана на рис. 1.2. [3].

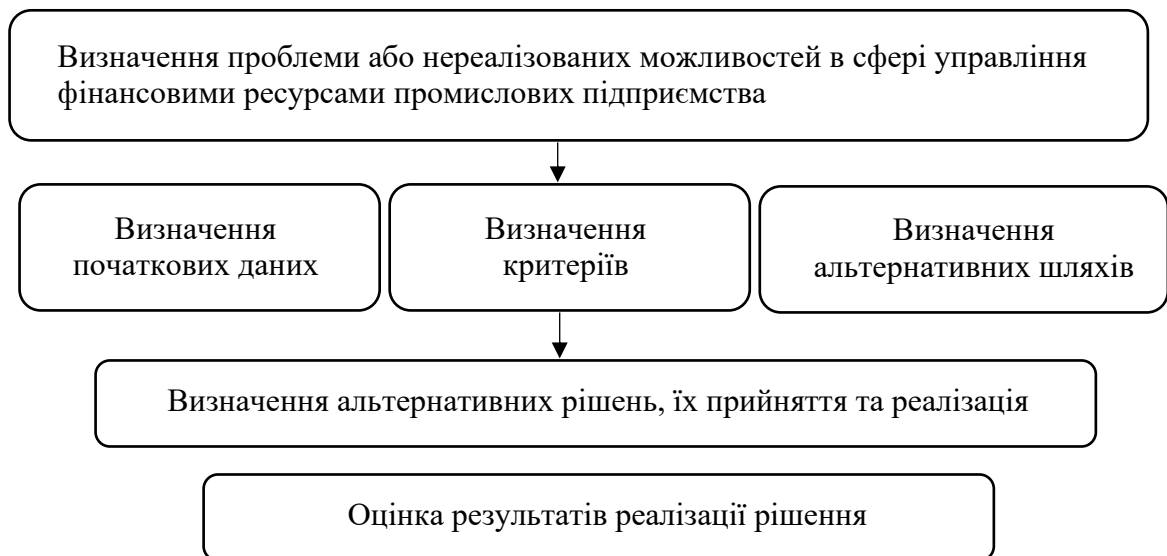

Рис. 1.2 – Система управління ресурсами підприємства

Серед критеріїв ефективності управління фінансовими ресурсами промислових підприємств важливо враховувати:

- реальний обсяг наявних фондів (достатність фінансових ресурсів для покриття поточних і стратегічних потреб підприємства);
- оптимальні розміри грошових ресурсів та їхнє розподілення (забезпечення балансу між витратами, інвестиціями та резервами);
- раціональність структури капіталу (ефективне співвідношення власних і залучених ресурсів для мінімізації фінансових ризиків);
- забезпечення фінансової стійкості та ліквідності (здатність підприємства виконувати свої фінансові зобов'язання в коротко- і довгостроковій перспективі);
- ефективність використання фінансових ресурсів (рівень продуктивності вкладених коштів, що впливає на прибутковість підприємства);
- оптимізація витрат (контроль та зменшення необґрунтованих витрат для підвищення рентабельності виробництва);
- гнучкість у фінансовому плануванні (здатність підприємства адаптуватися до змін ринкових умов, враховуючи ризики та нові можливості);
- фінансова дисципліна (своєчасне виконання зобов'язань перед партнерами, кредиторами, державою та працівниками).

Ці критерії дозволяють оцінити, наскільки ефективно підприємство використовує фінансові ресурси та чи забезпечує їхнє управління стабільний розвиток бізнесу.

Основні завдання щодо організації фінансових ресурсів підприємства показано в табл. 1.2 [7].

Таблиця 1.2 – Основні задачі організації фінансів промислового підприємства

Завдання	Опис
1	2
Формування фінансових ресурсів	Забезпечення підприємства необхідними коштами з власних та залучених джерел.
Оптимізація структури капіталу	Підтримка балансу між власними та позиковими коштами для мінімізації фінансових ризиків.

Продовження табл.1.2

1	2
Формування і використання капіталу	Раціональне залучення власного та позикового капіталу для фінансування діяльності
Планування та розподіл фінансів	Розробка бюджетів і фінансових планів з урахуванням потреб підприємства та стратегічних цілей.
Управління грошовими потоками	Контроль руху коштів, забезпечення платоспроможності та уникнення касових розривів.
Зниження фінансових витрат	Оптимізація витрат на залучення капіталу, кредитування та операційну діяльність.
Фінансовий контроль та аналіз	Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів та коригування фінансової політики.
Управління фінансовими ризиками	Виявлення та мінімізація ризиків, пов'язаних із валютними коливаннями, ринковою нестабільністю тощо.

Основною метою фінансової діяльності підприємства є забезпечення нормального кругообігу коштів як умови безперебійної діяльності, здійснення всіх необхідних витрат і платежів та отримання фінансових прибутків, а потім і грошових коштів. Досягнення цієї мети забезпечується формуванням первинного капіталу та подальшим забезпеченням обґрунтованих пропорцій при акумулюванні та використанні доходів і фінансових ресурсів, а також створенням умов для виконання зобов'язань перед державою, покупцями та постачальниками.

Більш того, фінансова діяльність підприємства забезпечує ефективне управління грошовими потоками, здійснення інвестиційних рішень, залучення фінансування, контроль за витратами та прибутковістю, а також забезпечення фінансової стабільності і платоспроможності компанії. У цьому зв'язку, необхідно розуміти, що фінансова стабільність підприємства – це стан підприємства, за якого воно здатне своєчасно виконувати свої фінансові зобов'язання, ефективно використовувати власний і залучений капітал, підтримувати рівновагу між активами та пасивами, а також протистояти зовнішнім і внутрішнім ризикам без загрози банкрутства.

Фінансово стабільним є підприємство, діяльність якого забезпечує:

– платоспроможність (своєчасне виконання фінансових зобов'язань перед кредиторами, постачальниками, працівниками та державою);

- прибутковість (стійке перевищення доходів над витратами у довгостроковій перспективі);
- оптимальну структуру капіталу (ефективне співвідношення власного і залученого капіталу, що мінімізує фінансові ризики);
- ліквідність активів (здатність швидко перетворювати активи в грошові кошти без значних втрат вартості);
- фінансову незалежність (високий рівень власного капіталу та невисока залежність від позикових коштів);
- ефективне управління витратами (контроль за рівнем постійних і змінних витрат, що дозволяє оптимізувати фінансові ресурси);
- інвестиційну привабливість (здатність залучати інвесторів та фінансових партнерів завдяки надійності та прогнозованості розвитку);
- стійкість до фінансових ризиків (здатність адаптуватися до змін зовнішнього середовища та уникати кризових ситуацій).

Можливі напрями фінансової діяльності організації з метою впливу на фінансові відносини та фінансові потоки прийнято представляти трьома укрупненими групами [3]:

- фінансове планування;
- оперативно-управлінська робота;
- контрольсько-аналітична робота.

Охарактеризуємо кожний із напрямів фінансової діяльності організації.

Фінансове планування – це процес визначення потреб у фінансових ресурсах, їхнього розподілу та оптимального використання для досягнення стратегічних і тактичних цілей підприємства. Воно включає розробку бюджетів, прогнозування доходів і витрат, оцінку фінансових ризиків та контроль виконання фінансових показників. Основні завдання: складання стратегічних і тактичних фінансових планів; оцінка інвестиційних проєктів та визначення джерел фінансування; планування грошових потоків для забезпечення ліквідності.

Оперативно-управлінська робота в сфері фінансів підприємства пов'язана з поточним управлінням фінансовими ресурсами організації, прийняттям рішень щодо фінансування, витрат та розподілу коштів. Основні завдання: управління обіговими коштами та кредиторською/дебіторською заборгованістю; контроль за виконанням бюджетів і коригування фінансових показників; забезпечення фінансової стійкості підприємства.

Контрольно-аналітична робота оцінює ефективність фінансової діяльності, виявляє відхилення від плану та розробляє заходи для їх виправлення.

Ці напрями тісно пов'язані між собою та забезпечують ефективне управління фінансами підприємства.

Структуру фінансової діяльності промислового підприємства показано на рис.1.3.

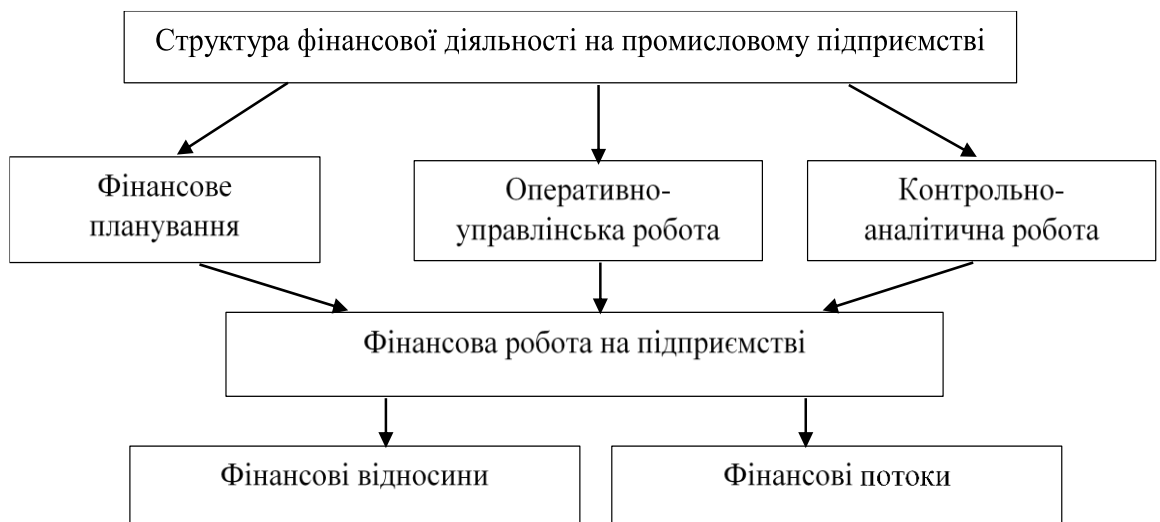

Рис. 1.3 – Напрями і предмет фінансової роботи на підприємстві

Ключову роль при здійсненні фінансової діяльності відіграють такі аспекти господарювання як фінансове планування (надає вплив на всі сторони діяльності суб'єкта господарювання за допомогою вибору об'єктів

фінансування, напрями фінансових коштів та сприяє раціональному використанню матеріальних, трудових та фінансових ресурсів), оперативне управління (на якому лежать завдання в сфері перманентного відстеження динаміки змін усіх істотно значущих позицій щодо фінансових відносин та потоків) та контрольна аналітика.

1.2. Джерела формування фінансових ресурсів підприємства

Ефективність використання фінансових ресурсів забезпечується раціональним плануванням та розподілом коштів, контролем витрат і оптимізацією використання активів для максимізації прибутковості. Важливу роль також відіграє інвестування в інновації та модернізацію, що підвищує конкурентоспроможність підприємства. Крім того, необхідно забезпечити фінансову ліквідність та ефективно управляти ризиками для стабільності бізнесу.

Формування фінансових ресурсів організації починається з визначення джерел фінансування, таких як власний капітал (статутний капітал, нерозподілений прибуток) та залучені кошти (кредити, інвестиції, державні субсидії). Це передбачає розробку стратегії залучення фінансових ресурсів для забезпечення поточних потреб і довгострокових цілей підприємства. Класифікація коштів підприємства показана на рис. 1.4.

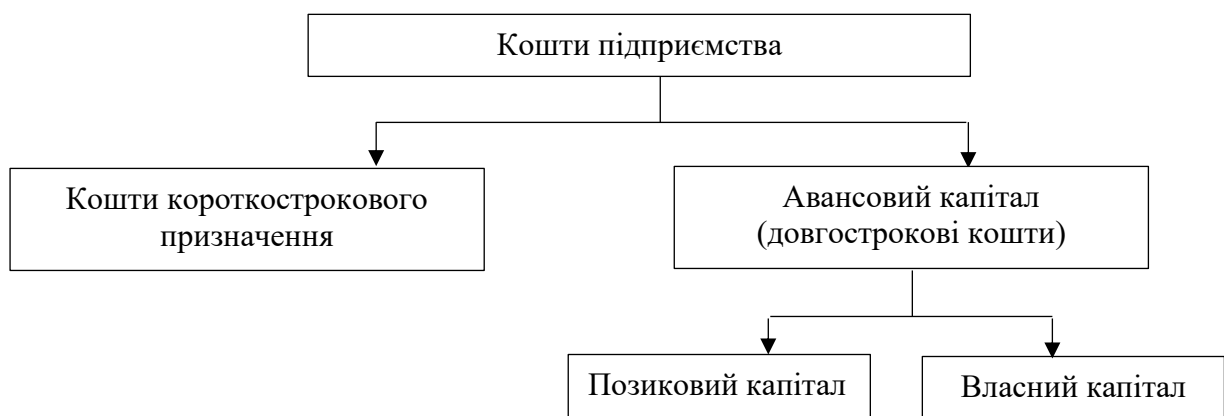

Рис. 1.4 – Класифікація коштів підприємства

В науковій літературі вітчизняних авторів, на рівні підприємства виокремлюють внутрішні та зовнішні джерела формування фінансових ресурсів (табл. 1.3).

Таблиця 1.3 – Джерела формування фінансових ресурсів підприємства

Внутрішні	Зовнішні	
	Фінансові ресурси, що мобілізовані на фінансовому ринку	Фінансові ресурси, що отримані в порядку перерозподілу
<ul style="list-style-type: none"> - прибуток, що залишається в розпорядженні підприємства; - амортизаційні відрахування; - внески засновників під час формування статутного капіталу; - додаткова емісія та розміщення акцій. 	<ul style="list-style-type: none"> - кошти від емісії та продажу акцій, облігацій та інших видів цінних паперів; - кредити банківських установ та позики юридичних і фізичних осіб; - фінансовий лізинг; - факторинг. 	<ul style="list-style-type: none"> - ресурси, отримані від головних компаній, концернів; - бюджетні асигнування; - дивіденди та відсотки за цінними паперами інших емітентів; - страхові відшкодування.

Формування фінансових ресурсів підприємства за рахунок використання різних джерел дозволяє підприємству забезпечувати фінансову стійкість, стабільність та ефективно реалізовувати свої стратегічні цілі. Залучення як власних, так і зовнішніх фінансових ресурсів сприяє оптимізації структури капіталу, підвищенню ліквідності та забезпеченню безперебійного фінансування операційної діяльності. Це, у свою чергу, позитивно впливає на конкурентоспроможність підприємства та його здатність адаптуватися до змінюваних умов ринку.

У зарубіжній практиці існують різні підходи до класифікації джерел фінансування діяльності організації (один із підходів – це розподіл на внутрішні та зовнішні).

До внутрішніх джерел фінансування належать власні кошти організації. До зовнішніх джерел належать залучені кошти організації.

Формування фінансових ресурсів за рахунок використання різних джерел проілюстровано на рис. 1.5.

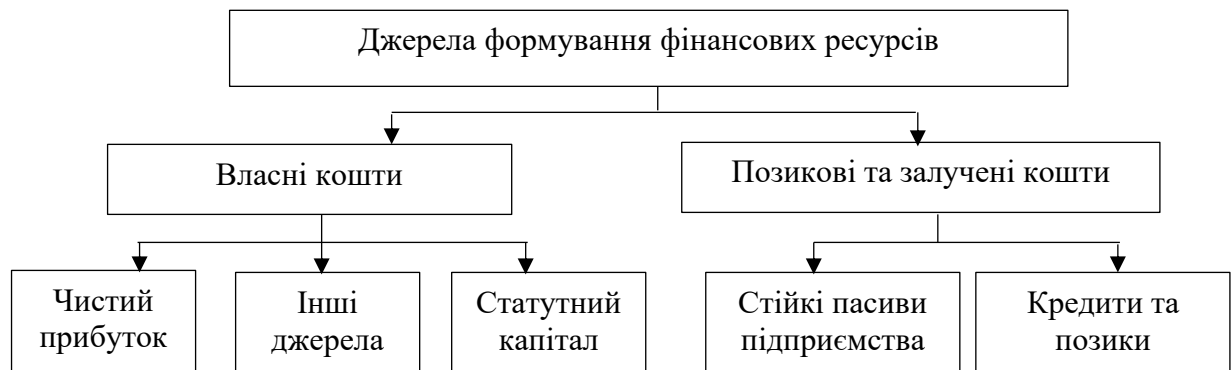

Рис. 1.5 – Склад джерел формування фінансових ресурсів

Отже, фінансові ресурси підприємства можуть формуватися з різних джерел. Охарактеризуємо декілька основних:

- власний капітал: грошові внески власників підприємства;
- позиковий капітал: залучення позик від банків, фінансових установ або інвесторів;
- залучення інвестицій: залучення капіталу від інвесторів або венчурних фондів для розвитку бізнеса;
- фінансування за рахунок прибутку: використання внутрішніх фінансових ресурсів підприємства, отриманих в результаті його діяльності;
- кредити та лізинг: використання кредитних ліній або лізингових угод для придбання обладнання чи інших потрібних активів;
- іпотека і застави: використання нерухомого майна або інших активів під заставу для залучення фінансування.

Кожне підприємство може комбінувати ці джерела залежно від своїх потреб і можливостей.

На процес формування фінансових ресурсів підприємства впливають фактори внутрішнього та зовнішнього середовища. Внутрішні фактори, залежать від самого підприємства та можуть бути ним контрольовані.

Так, до внутрішніх факторів слід віднести:

- наявність власного капіталу, доступність кредитів, рівень прибутковості та ліквідності;
- проведення аналізу поточного ринку продукції;
- якість та знос основних засобів, доступність сировини та обладнання;
- рівень кваліфікації працівників, мотивація, продуктивність праці;
- рівень автоматизації, використання сучасних ІТ-рішень;
- ефективність бізнес-процесів, стратегічне планування, стиль керівництва.
- впізнаваність бренду, рівень лояльності клієнтів, маркетингові стратегії.

Зовнішні фактори, це які не контролюються підприємством, але можуть суттєво впливати на його діяльність. До них відносяться:

- рівень інфляції, валютні курси, податкове навантаження, рівень платоспроможності населення;
- розвиток інновацій, автоматизація виробництва, цифровізація бізнес-процесів;
- зміни клімату, екологічні вимоги, обмеження щодо використання природних ресурсів.

Управління фінансовими ресурсами орієнтоване на систематичне збільшення власного капіталу організацій. Основними напрямками в цій галузі є:

- нарощування статутного капіталу у міру стійкого економічного розвитку підприємства;
- збільшення пайового фонду шляхом залучення нових пайовиків та перегляду розміру пайових внесків;
- зростання суми прибутку та підвищення рентабельності діяльності організації;
- розвиток процесу капіталізації, тобто використання більше значної частки прибутку для господарської діяльності;

- збільшення додаткового капіталу шляхом щорічної переоцінки основних засобів з урахуванням ринкової кон'юнктури, що складається, підвищення конкурентоспроможності підприємства на фондових ринках;
- збільшення резервного капіталу та ін.

На рис. 1.6 представлено модель функціонування механізму формування фінансових ресурсів підприємства.

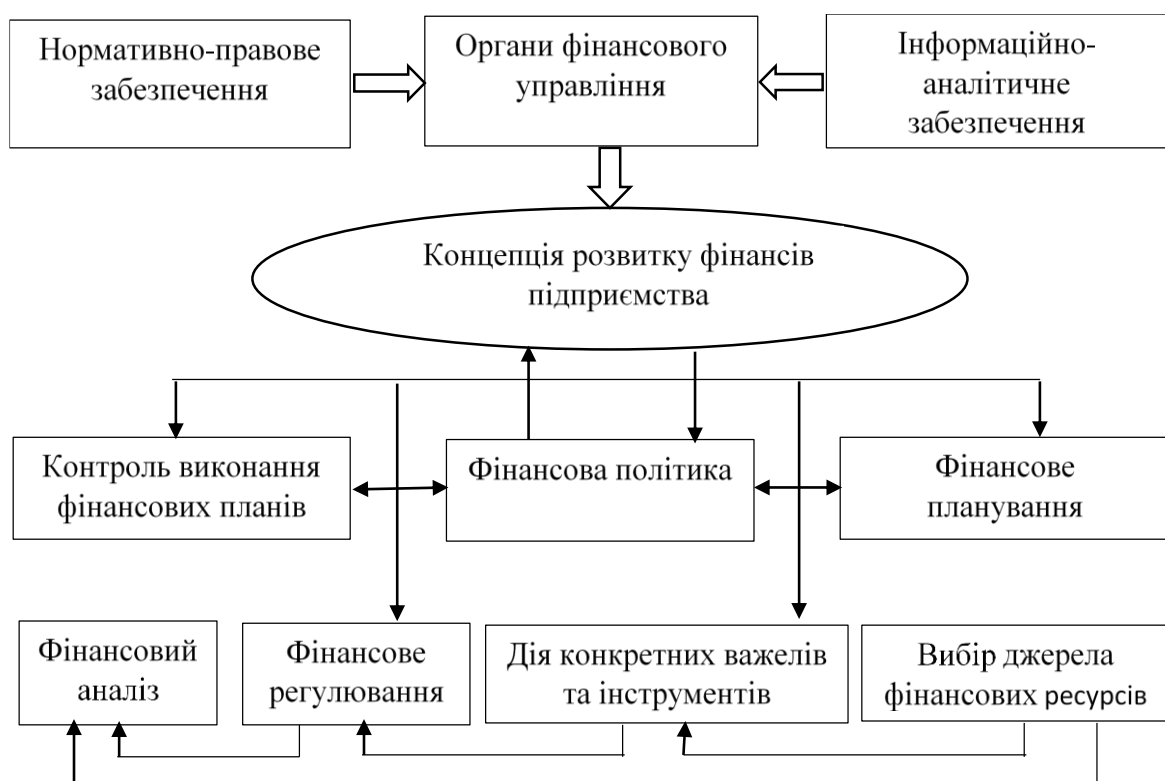

Рис. 1.6 – Модель функціонування механізму фінансових ресурсів підприємства

Необхідно зауважити, що всі механізми управління мають дві взаємозалежні сторони: організаційну та економічну. Організаційна сторона включає структуру управлінських процесів, визначення ролей і відповідальності, а економічна сторона полягає в ефективному використанні фінансових ресурсів, оптимізації витрат і забезпеченні економічних результатів. Тільки гармонійне поєднання цих двох аспектів дозволяє забезпечити стабільне функціонування та розвиток підприємства.

1.3. Методи оцінки фінансової діяльності підприємства

На сьогоднішній день запропоновано достатньо багато методик аналізу фінансового стану підприємств, однак усі вони мають певні недоліки, зокрема, є трудомісткими чи не дозволяють отримати достатньо достовірні відомості про фінансову діяльність.

Проведений літературний огляд показав, що є два основні підходу до оцінки фінансової діяльності підприємства.

1. Традиційний метод, згідно з яким фінансова діяльність підприємства оцінюється за співвідношенням власного та позикового капіталу, рівень формування активів власними коштами, залежність від зовнішніх джерел фінансування, співвідношення залучених коштів та власного капіталу, рівень формування активів довгостроковими джерелами фінансування. В даному випадку для фінансового аналізу використовуються:

- табличний спосіб, що передбачає подання даних про аналізовані показники у табличній формі, зазвичай беруться значення показників на початку і на кінець періоду і дається оцінка події змін;

- графічний спосіб, що передбачає складання діаграм на основі абсолютних чи відносних величин показників звітності та аналіз структури, що вийшла;

- спосіб співвідношень, що передбачає визначення наявності рівності або перевищення абсолютних чи відносних величин показників звітності. Цей спосіб близький до графічного, проте заснований на іншому методі представлення даних і зазвичай будується на аналізі лише одного показника.

Традиційний підхід оцінює ситуацію для підприємства у певний час. Цей підхід включає себе такі показники:

- загальна платоспроможність;
- коефіцієнт заборгованості за кредитами та позиками;
- коефіцієнт заборгованості іншим організаціям;
- коефіцієнт внутрішнього боргу;

- ступінь платоспроможності за поточними зобов'язаннями;
- коефіцієнт покриття поточних зобов'язань оборотними активами;
- власний капітал в обороті;
- частка власного капіталу в оборотних коштах;
- коефіцієнт автономії.

2. Другий підхід до визначення фінансової діяльності підприємства як до багатовимірного економічного явища представляє широкі можливості розробки методичних підходів до оцінки фінансової діяльності і включає підходи, представлені на рис.1.7.

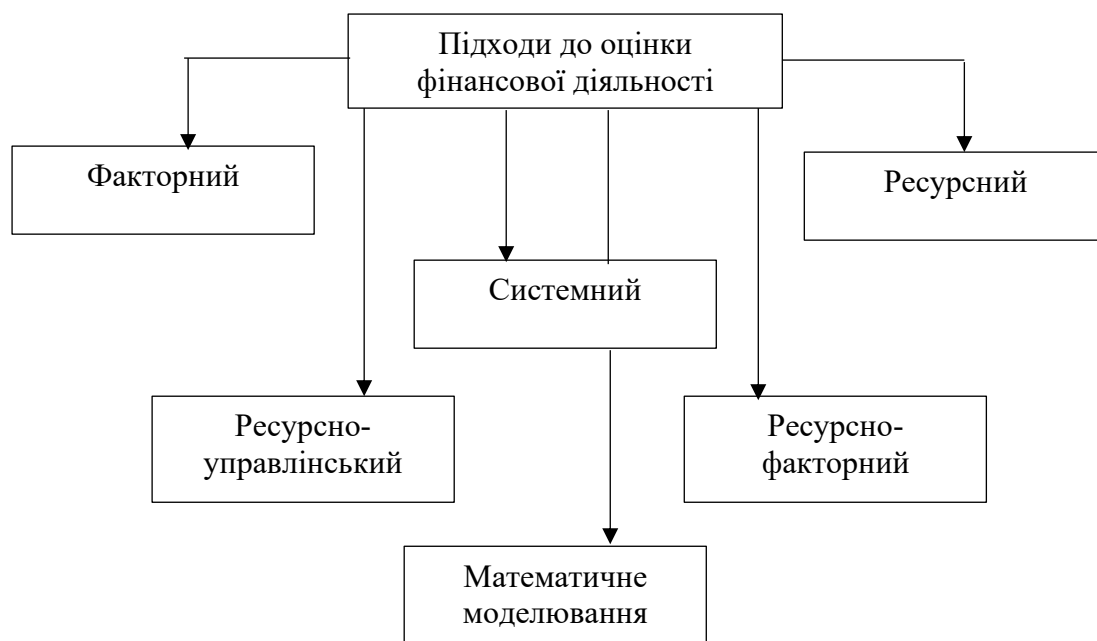

Рис. 1.7 – Підходи до оцінки фінансової діяльності

Системний підхід показує взаємозв'язок організації як відкритої соціально-економічної системи та зовнішнього середовища, де показники виступають фактором розвитку цієї системи.

Ресурсний підхід полягає у тому, що ресурси (трудові, матеріальні, фінансові, інформаційні, інтелектуальні) розглядаються як фактори виробництва та залучаються для досягнення кінцевого результату. Для того щоб підприємство було фінансово стійке, необхідно ефективно використати

ресурси. Їх наявність, склад та ефективність використання визначають обсяг продажів, прибуток та собівартість.

Ресурсно-факторний підхід виділяє фінансові умови, які виступають джерелами фінансових ресурсів, що перетворюють на фактори виробництва проходять такі стадії: формування витрат, виручки, прибутку, капіталізація активів, інвестиції.

Факторний підхід передбачає наявність функціонального зв'язку між рівнем фінансової спроможності та визначальними її факторами, що служить основою для складання моделі аналізу конкретного господарюючого суб'єкта. Зазвичай подібні моделі мають або адитивний вигляд (величини факторів складаються один з одним), або мультиплікативний (величини факторів перемножуються). Оскільки різні фактори можуть мати різну ступінь впливу на результуючий показник, можливе застосування множників, що відображають значущість факторів.

Серед зарубіжних авторів методик, що дозволяють аналізувати фінансовий стан підприємств можна виділити наступних:

- найпростіша модель оцінки ймовірності банкрутства – п'ятифакторна модель Альтман. Її переваги полягають у простоті та можливості застосування при обмеженому обсязі інформації;

- фінансовий аналітик У. Бівер запропонував свою систему показників для оцінки фінансового стану, що містить такі індикатори:

- рентабельність активів;
- фінансовий важіль;
- коефіцієнт покриття активів чистим оборотним капіталом;
- коефіцієнт покриття.

Фінансист Дж. Олсон запропонував модель – прогнозування фінансової неспроможності підприємств, яка виділяє основні статистично значимі індикатори, що впливають на ймовірність фінансової нестійкості:

- розмір підприємства;
- показник фінансового важеля;

- показник рентабельності;
- показник поточної ліквідності.

Метод математичного моделювання дозволяє оцінити фінансову стійкість, а також спрогнозувати можливість її зміни у найближчому майбутньому з урахуванням фінансової ситуації, що склалася в організації. Методика прогнозування складається на основі комплексних показників: показників фінансової гнучкості, фінансової стабільності, фінансового рівноваги підприємства. Як показники фінансової гнучкості використовуються вартісні показники, що відображають зміну обсягів фінансових ресурсів, одержаних підприємством за певний період. Фінансова стабільність містить показники: ліквідність, платоспроможність, достатність грошових коштів.

Коефіцієнти, що характеризують фінансову стійкість підприємства показано в табл. 1.4.

Таблиця 1.4 – Коефіцієнти, що характеризують фінансову стійкість підприємства

Найменування показника	Що характеризує	Спосіб розрахунку
1	2	3
Коефіцієнт фінансової незалежності ($K_{ФН}$)	Частку власного капіталу у валюті балансу.	$K_{ФН} = ВК / ВБ$, де ВК – власний капітал, ВБ – валюта балансу.
Коефіцієнт заборгованості ($K_з$)	Співвідношення між позиковим та власним капіталом	$K_з = ПК / ВК$, де ПК – позиковий капітал; ВК – власний капітал.
Коефіцієнт самофінансування ($K_{сф}$)	Співвідношення між власним та позиковим капіталом	$K_{сф} = ВК / ПК$
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами ($K_о$)	Частку власних оборотних коштів (чистого оборотного капіталу) у оборотні активи	$K_о = ВОК / ОА$, де ВОК – власні оборотні кошти; ОА – оборотні активи.

Продовження табл.1.4

1	2	3
Коефіцієнт маневреності (Км)	Частку власних оборотних коштів у власному капіталі	$K_m = \text{ВOK} / \text{ВК}$
Коефіцієнт майна виробничого призначення (Кмвп)	Долю майна виробничого призначення в активах підприємства.	$K_{\text{мвп}} = (\text{НІА} + \text{З}) / \text{А}$, де НІА – необоротні іммобілізовані активи; З – запаси; А – загальний обсяг активів (майна).

Розрахунок зазначених коефіцієнтів проводиться за показниками планового, фактичного чи прогнозованого балансів активів та пасивів підприємства. Значення даних показників можуть бути відправною точкою з метою оцінки фінансової діяльності підприємств.

Основою оцінки фінансової діяльності підприємства є система підтримки прийняття рішень, що базується на постійному моніторингу його фінансових показників. Моніторинг фінансових показників виходить з забезпечення доступу до інформації та формування адаптивної системи моделей фінансової стійкості. Реалізація стратегічного курсу на підвищення фінансової стійкості підприємств передбачає використання методів її прогнозування, що базуються на фактичному, статистичному та прогнозному аналізі фінансових показників їхньої діяльності.

Висновки до розділу 1

1. Теоретичні підходи до визначення сутності поняття «фінансова діяльність» показали, що дана категорія є дискусійною у вітчизняній науці. Вона охоплює процеси формування, розподілу та використання фінансових ресурсів з метою забезпечення ефективного функціонування та розвитку підприємства. Фінансова діяльність включає управління доходами, витратами, інвестиціями, фінансовими ризиками та взаємодію з фінансовими установами. Ефективна фінансова діяльність сприяє зміцненню фінансової стійкості підприємства, підвищенню його рентабельності та конкурентоспроможності.

2. Фінанси промислового підприємства є складною системою, яка відіграє ключову роль у забезпеченні його стабільності, розвитку та конкурентоспроможності на ринку. Фінансова діяльність визначає стратегію підприємства щодо використання капіталу, забезпечує платоспроможність, мінімізує фінансові ризики і створює передумови для зростання прибутковості та рентабельності бізнесу.

3. Фінансова стабільність залежить від таких факторів, як рівень прибутковості, структура капіталу, ліквідність активів, ефективність управління витратами та фінансова стратегія компанії. Роль фінансових ресурсів в діяльності підприємства є надзвичайно важливою, оскільки вони є основним чинником для забезпечення функціонування всіх бізнес-процесів. Від наявності та ефективного управління фінансовими ресурсами залежить здатність підприємства здійснювати поточну діяльність, здійснювати інвестиції, модернізувати виробництво, виплачувати заробітну плату та виконувати зобов'язання перед постачальниками і кредиторами. Фінансові ресурси також визначають рівень конкурентоспроможності підприємства та його можливості для адаптації до змін ринкових умов і економічної ситуації.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «МОЛОЧНИЙ ДІМ»

2.1. Організаційна характеристика підприємства

Товариство з обмеженою відповідальністю «Молочний Дім» було засновано у 2002 році, знаходиться у місті Павлоград Дніпропетровської області та займається виробництвом молочної продукції під торговою маркою «Фанні».

Компанія має зареєстровану торгову марку «Фанні» та логотип (рис.2.1).

Рис. 2.1 – Логотип ТМ «Фанні» ТОВ «Молочний Дім»

Підприємство ТОВ «Молочний Дім» будує динамічну та відповідальну компанію, яка претендує на лідируючі позиції на ринку України. Сьогодні компанія володіє Павлоградським молочним комбінатом та має 11 філій в Україні.

Сировинною базою для даного підприємства є господарства у Дніпропетровській, Харківській та Полтавській областях. Основний напрям

виробництва є переробка молока для подальшого виготовлення цільномолочної та кисломолочної продукції, а також різних сортів твердих сирів.

З перших днів свого створення ТОВ «Молочний Дім» орієнтувалося на створення широкого асортименту молочних продуктів найвищої якості. Підприємство випускає молочну продукцію, що задовольняє вимогам різних споживачів. Девіз підприємства – «Зберігаючи найцінніше у молоці, ми випускаємо молочні продукти на будь-який смак».

Підприємство орієнтується на виробництво традиційних та інноваційних молочних продуктів, здатних задовольнити потреби кінцевих споживачів, що динамічно змінюються. Сучасні технології, впроваджені на заводах компанії, дозволяють випускати широкий асортимент продукції з урахуванням молока. Крім традиційних молочних продуктів, що становлять базис щоденного раціону кожної людини, ТОВ «Молочний Дім» розробляє та виробляє інноваційні молочні продукти, унікальні за своїми властивостями.

Досвід та експертиза підприємства дозволяють суттєво розширити та урізноманітнити асортиментний портфель та запропонувати споживачам продукцію на основі молока, що задовольняє найвищим вимогам.

Запорукою успіху компанії «Молочний Дім» є якість продукції, яка неможлива без якісної сировини та контролю виробництва на всіх його етапах. Підприємство будує довгострокові взаємовигідні відносини з виробниками сировини, технологічними партнерами, науковими центрами, торговими організаціями з метою надати кінцевому споживачеві продукцію найвищої якості.

ТОВ «Молочний Дім» є одним із найбільших споживачів сировинного молока, закупаючи понад 40 тис. тонн сирого молока щорічно. Співпраця з господарствами-виробниками – один із стратегічних напрямів.

Запуск інноваційних продуктів укріплює позиції компанії та її брендів. Співпраця з науково-дослідними центрами дозволяє підприємству

змінюватися разом зі своїми споживачами та пропонувати продукцію, яку вони потребують.

Види діяльності ТОВ «Молочний Дім»:

– основний:

10.51 Переробка молока та виробництво сиру;

– додаткові:

10.39 Інші види переробки та консервування фруктів та овочів;

10.82 Виробництво шоколаду, кондитерських виробів;

11.07 Виробництво безалкогольних напоїв, виробництво мінеральних вод.

На теперішній час ТОВ «Молочний Дім» має грамотно побудовану організаційну структуру, яка представлена на рис.2.2.

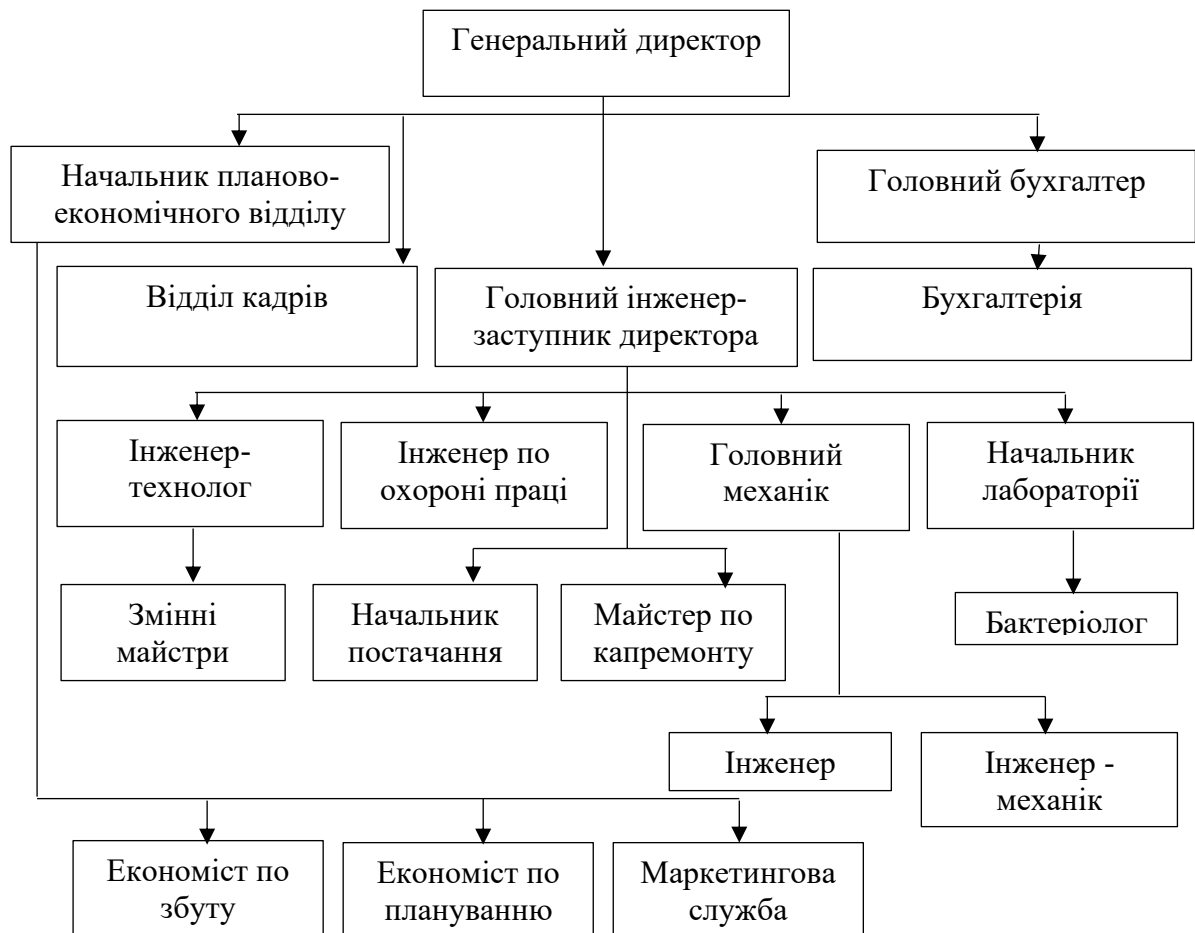

Рис. 2.2 – Організаційна структура ТОВ «Молочний Дім»

На рис. 2.2 відображено лінійно-функціональну структуру організації, яка є однією з основних форм організаційної структури. Вона використовується для розподілу функцій та відповідальностей між підрозділами за функціональним принципом. Основні переваги лінійно-функціональної структури включають чітке розподілення функцій і спеціалізацію, що сприяє ефективності виконання завдань у межах конкретних відділів. Однак ця структура може бути менш гнучкою і повільною у вирішенні комплексних завдань, оскільки спілкування між підрозділами може бути обмеженим.

Генеральний директор визначає загальну стратегію розвитку компанії, приймає ключові управлінські рішення, контролює виконання стратегічних планів. Також, до його обов'язків входить представляти компанію перед зовнішніми партнерами та органами влади.

Генеральний директор затверджує бюджети, інвестиційні проекти та фінансові звіти та контролює роботу топ-менеджерів та керівників департаментів.

Заступники генерального директора (по напрямках), залежно від сфери діяльності відповідальні за різні напрями, такі як, виробничі процеси, технології, ефективність використання ресурсів; керування продажами, маркетингом, розширенням ринків збуту; розробка нових напрямів бізнесу, інновації.

До функцій фінансового департаменту підприємства входять:

- управління фінансовими потоками та ліквідністю підприємства;
- контроль за бюджетуванням, фінансовим плануванням, аналізом ризиків;
- взаємодія з банками, інвесторами, аудиторами;
- контроль за фінансовою звітністю, відповідністю до законодавства;
- оптимізація податкового планування, фінансових витрат.

Керівники функціональних підрозділів виконують основні обов'язки:

- організація роботи свого підрозділу відповідно до стратегії компанії;

- виконання вказівок генерального директора та координація роботи співробітників;
- контроль за ефективністю роботи відділу, взаємодія з іншими підрозділами;
- впровадження політик та стандартів відповідно до своєї сфери діяльності.

Структуру сировинної бази ТОВ «Молочний Дім» наведено в табл. 2.1.

Таблиця 2.1 – Структура сировинної бази ТОВ «Молочний Дім»

Показник	Роки		
	2022	2023	2024
Загальний об'єм молока, т	39356	36270	33594
Від господарств, %	94	96	98
Від населення, %	6	4	2

Аналізуючи дані, слід відмітити, що за останній період щорічно підприємство переробляє 33-39 тис. тонн молока. Постачальниками сировини є господарства різних форм власності та приватний сектор. При цьому господарства забезпечують на 94-98 % об'єм сировини, а приватний сектор – на 2-6 % відповідно.

2.2. Аналіз техніко-економічних показників підприємства

Аналіз техніко-економічних показники проводиться для оцінки ефективності діяльності підприємства. Дані показники включають фінансові та технічні аспекти, що дозволяють зробити обґрунтовані рішення.

Техніко-економічні показники – це система кількісних і якісних характеристик, що відображають ефективність використання ресурсів, продуктивність, економічну доцільність і технічний рівень виробничих процесів або інвестиційних проєктів.

Аналіз техніко-економічних показників допомагає:

- оцінити ефективність роботи підприємства;
- визначити слабкі місця та резерви для підвищення продуктивності;
- обґрунтувати доцільність впровадження нових технологій;
- оцінити окупність інвестицій і фінансову стабільність підприємства;
- прийняти управлінські рішення щодо модернізації чи оптимізації виробництва.

Узагальнені техніко-економічні показники ТОВ «Молочний Дім» представлено в табл. 2.2.

Таблиця 2.2–Техніко-економічних показників ТОВ «Молочний Дім» за 2022-2024 роки

Показники	2022 р	2023 р	2024 р	Відхилення			
				Абс. 2023/ 2022	Відн. 2023/ 2022	Абс. 2024/ 2023	Відн. 2024/ 2023
1	2	3	4	5	6	7	8
Товарна продукція, тис. грн.	57283,0	47984,0	52872,0	-9299	-16,0	4888	10,19
Виручка від реалізації тис. грн.	123713	101077	116850	-22636	-18,29	15773	15,61
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	94749	75129	98809	-19620	-20,7	23680	31,51
Чисельність працівників, осіб	264	350	289	86	32,57	-61	-17,42
Чистий прибуток, тис. грн.	281	2418	737	2137	760,4	-1681	-69,52
Продуктивність праці тис. грн/осіб	216,98	137,10	182,94	-79,88	-36,78	45,84	33,43
Рентабельність продукції, %	0,25	0,50	0,29	0,25	-	-0,21	-
Середня вартість основних виробничих фондів, тис.грн	131937,1	131538,5	131109,1	398,6	0,30	-429,4	-0,32
Фондовіддача, грн	0,43	0,36	0,41	0,21	6,97	0,93	28,88

Продовження табл.2.2

1	2	3	4	5	6	7	8
Фондоміст- кість, грн	2,3	2,7	2,4	-0,02	-6,06	-0,07	-22,58

Аналізуючи техніко-економічні показники у табл. 2.2 зазначимо, що підприємство у 2024 р. набирає темпи зростання обсягів виробництва продукції. Так, товарна продукція у 2023 р. зменшилась на 9299 тис. грн. або на -16,0% у порівнянні з 2022 р., а у 2024 р. відбулося зростання на 4888 тис. грн. (+10,19%) порівняно з 2023 р. Падіння товарної продукції у 2023 р. відбулося за рахунок зниження попиту на продукцію через економічну кризу, інфляцію та зміну ринкових умов. Після спаду у 2023 р. спостерігається відновлення обсягів товарної продукції.

Виручка від реалізації продукції у 2023 р. зменшилась на 22636 тис. грн. (-18,29%) порівняно з 2022 р., а у 2024 р. зросла на 15773 тис. Грн. (+15,61%) порівняно з 2023 р. Аналогічно до товарної продукції, після значного падіння у 2023 р. виручка зростає у 2024 р. Така динаміка може бути пов'язана з проблемами щодо постачання сировини або комплектуючих через логістичні труднощі.

Собівартість реалізованої продукції у 2023 р. знизилась на 19620 тис. грн. (-20,7%) порівняно з 2022 р., підприємство оптимізувало витрати, можливо, було скорочено витрати на сировину та виробництво, але у 2024 р. собівартість різко зросла на 23680 тис. грн. (+31,51%) порівняно з 2023 р.

Чисельність працівників у 2023 р. збільшилась на 86 осіб (+32,57%) порівняно з 2022 р., а у 2024 р. зменшилась на 61 особу (-17,42%) порівняно з 2023 р. Скорочення працівників відбулося через зміну обсягів виробництва.

Чистий прибуток у 2023 р. різко зріс на 2137 тис. грн. (+760,4%) порівняно з 2022 р. через скорочення витрат, проте у 2024 р. знову впав на 1681 тис. грн. (-69,52%) порівняно з 2023 р. Зниження прибутку (-69,52%) свідчить про те, що зростання виручки не компенсувало зростання витрат.

Продуктивність праці у 2023 р. знизилася через збільшення чисельності персоналу, але у 2024 р. цей показник покращився.

Рентабельність продукції має нестабільну динаміку, зниження рентабельності до 0,29 % говорить про низьку прибутковість підприємства.

Зменшення вартості основних фондів вказує, що ймовірно, відбувається амортизація фондів або скорочення активів (списання старого обладнання без значного оновлення).

Ефективність використання основних засобів покращується у 2024 р. фондоддача зросла на 0,93 грн (+28,88%), а фондомісткість у 2024 р. знизилася у порівнянні з 2023 р. на 0,07грн. або на -22,58%, що свідчить, про ефективне використання основних засобів.

Така динаміка показників може бути спричинена кількома факторами, як внутрішніми, так і зовнішніми. Якщо ця тенденція збережеться, у 2025 році компанії слід сфокусуватися на зменшенні собівартості без шкоди для якості та збереженні ефективного використання ресурсів.

Підсумковим показником господарської діяльності будь-якого підприємства є прибуток. Основний прибуток підприємство отримує в результаті реалізації виробленої продукції.

Для більш детального аналізу ефективності діяльності підприємства ТОВ «Молочний Дім» розглянемо формування чистого прибутку в табл.2.3.

Таблиця 2.3 – Аналіз формування прибутку ТОВ «Молочний Дім» за 2022-2024, тис. грн.

Показники	2022 р	2023 р	2024 р	Зміна показника 2024/2022	Темпи росту, % 2024/2022
1	2	3	4	5	6
Чистий дохід від реалізації продукції	123713	101246	116850	-6863	-5,55
Валовий прибуток	28964	26117	18041	-10923	-37,71
Фінансовий результат від операційної діяльності	2332	2691	835	-1497	-64,19
Фінансовий результат до оподаткування	330	2977	898	568	172,12

Продовження табл.2.3

1	2	3	4	5	6
Витрати (вигода) з податку на прибуток	(93)	(559)	(161)	68	73,12
Чистий прибуток	281	2418	737	456	162,28

За даними табл.2.3 видно, що чистий дохід від реалізації продукції зменшився на 6863 тис. грн. або на -5,55% у 2024 р. порівняно з 2022 р., це свідчить про зниження попиту або зміну ринкових умов. Значне зменшення валового прибутку вказує на зростання собівартості або зниження маржинальності продукції.

Фінансовий результат від операційної діяльності зменшився на 1497 тис. грн (-64,19%), тобто підприємство витрачає більше коштів на операційну діяльність, що може бути наслідком збільшення операційних витрат або зниження ефективності управління.

Фінансовий результат до оподаткування зріс на 568 тис. грн. (+172,12%), попри падіння операційного прибутку, загальний фінансовий результат перед оподаткуванням покращився. Це може бути пов'язано з позареалізаційними доходами (наприклад, доходи від фінансових операцій, курсові різниці тощо).

Витрати (вигода) з податку на прибуток зросли на 68 тис. грн (+73,12%), збільшення податкових витрат відбувається через зростання фінансового результату до оподаткування.

Чистий прибуток збільшився на 456 тис. грн (+162,28), це вказує, що підприємство покращило кінцевий фінансовий результат, що може свідчити про ефективне управління фінансами поза операційною діяльністю.

Таким чином, до негативних тенденцій можна віднести:

- зменшення виручки → проблеми з реалізацією продукції або зростання собівартості;

- падіння операційного прибутку → зростання витрат або неефективне управління ресурсами.

Позитивні тенденції:

– покращення фінансового результату до оподаткування свідчить про ефективну фінансову політику;

– чистий прибуток значно зріс, можливо, завдяки оптимізації оподаткування або додатковим доходам.

Для покращення ефективності роботи підприємства рекомендується:

- аналізувати структуру собівартості та скоротити витрати;
- оптимізувати операційні витрати;
- шукати шляхи для збільшення виручки (нові ринки, підвищення ціни, маркетинг);
- переглянути бізнес-модель, щоб забезпечити сталий ріст операційного прибутку.

Склад та структуру витрат ТОВ «Молочний Дім» показано в табл. 2.4.

Таблиця 2.4 – Склад та структура витрат підприємства за 2022- 2024 роки, тис. грн.

Показник	Роки			Відхилення 2024/2022-
	2022	2023	2024	
Собівартість реалізованої продукції	94749	75129	98809	4060
Адміністративні витрати	18090	23391	8697	-9393
Витрати на збут	8817	5812	5170	-3647
Інші операційні витрати	13834	22280	17791	3957
Фінансові витрати	2648	-	-	-2648
Втрати в участі в капіталі	-	-	-	-
Інші витрати	414	-	-	-414
Витрати з податку на прибуток	93	430	161	68
Загальна сума витрат	138645	127042	130628	-8017

Основні висновки за аналізом представлених даних у табл.2.4:

- собівартість реалізованої продукції зросла у 2024 році на 4060 тис. грн., хоча в 2023 році вона була значно нижчою. Це відбулося за рахунок зростання витрат на виробництво або збільшення обсягу реалізації;

– адміністративні витрати значно скоротилися у 2024 році на -9393 тис. грн., що свідчить про ефективність управлінських рішень або скорочення персоналу/офісних витрат;

– витрати на збут також зменшилися на -3647 тис.грн., що може бути результатом зміни стратегії продажів або скорочення маркетингових витрат;

– інші операційні витрати коливаються: у 2023 році вони зросли, а у 2024 році зменшилися, але все ж залишаються вищими за рівень 2022 року (+3957 тис.грн.);

– фінансові витрати та інші витрати повністю зникли у 2023-2024 роках, що може свідчити про відсутність кредитних зобов'язань або зменшення непередбачених витрат;

– витрати з податку на прибуток трохи зросли (+68 тис. грн.), що може бути наслідком збільшення прибутку або зміни податкових ставок;

– загальна сума витрат скоротилася на 8017 тис. грн. у 2024 році порівняно з 2022 роком, що позитивно впливає на фінансові результати компанії.

Таким чином, компанія «Молочний Дім» демонструє позитивну динаміку оптимізації витрат, однак варто звернути увагу на зростання собівартості продукції, щоб зрозуміти, з чим це пов'язано.

Найголовнішим ресурсом підприємства на поточному етапі розвитку є саме персонал. Ефективність використання персоналу ТОВ «Молочний Дім» здійснено у табл.2.5.

Таблиця 2.5 – Аналіз ефективності використання персоналу за 2022-2024 роки

Показники	Значення показника			Відхилення 2024/2022
	2022 р.	2023 р.	2024 р.	
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	264	350	289	25
Середньомісячна заробітна плата, грн.	6808,2	8384,3	9442,6	2634,4
Фонд оплати праці, тис. грн.	21568,38	35214,06	32746,94	11178,56

З табл.2.5 видно, що середньооблікова чисельність працівників 2022 році склала 264 особи, у 2023 році зросла до 350 осіб, але в 2024 році зменшилася до 289 осіб. Загальне відхилення між 2024 і 2022 роками: +25 осіб. Це свідчить про нестабільність у кадровому складі. Зростання у 2023 році може вказувати на розширення діяльності компанії, а зниження в 2024 році – на оптимізацію персоналу або зміну умов роботи.

Середньомісячна заробітна плата у 2022 році була на рівні 6808,2 грн, у 2023 році – 8384,3 грн, у 2024 році – 9442,6 грн. Загальне відхилення за два роки: +2634,4 грн. Така динаміка вказує, що на підприємстві спостерігається стабільне зростання зарплати, що може бути пов'язане з інфляцією, підвищенням продуктивності праці або необхідністю залучати та утримувати кваліфікований персонал.

Фонд оплати праці (ФОП) у 2022 році склав 21 568,38 тис. грн, у 2023 році – 35 214,06 тис. грн, у 2024 році – 32 746,94 тис. грн. Загальне зростання у 2024 році порівняно з 2022 роком: +11 178,56 тис. грн. У 2023 році фонд оплати праці зріс значно більше, що узгоджується зі збільшенням чисельності працівників та середньої зарплати. У 2024 році фонд зменшився, що може бути пов'язано зі скороченням персоналу, незважаючи на подальше зростання зарплат.

Таким чином, підприємство збільшувало кількість працівників у 2023 році, але у 2024-му відбулося скорочення, хоча загальна чисельність все ще вища, ніж у 2022 році. Середня зарплата зростає стабільно, що може свідчити про індексацію доходів працівників або потребу в утриманні фахівців. Фонд оплати праці зазнав значного зростання у 2023 році, але зменшився в 2024 році через скорочення персоналу, хоча загальні витрати на зарплати залишаються високими.

Розглянемо, як зміни у чисельності працівників, заробітній платі та фонді оплати праці можуть впливати на фінансову стабільність компанії.

Фонд оплати праці (ФОП) – один із основних витратних елементів компанії. У 2023 році він зріс на 63,2% порівняно з 2022 роком, що могло

призвести до збільшення загальних витрат. У 2024 році ФОП зменшився на 7% відносно 2023 року через скорочення персоналу, що може бути частиною заходів з оптимізації витрат. Якщо частка витрат на заробітну плату у загальних витратах підприємства є суттєвою, таке зростання могло тиснути на прибутковість.

У 2023 році кількість працівників збільшилася на 32,6% (з 264 до 350), що може свідчити про розширення діяльності, але у 2024 році персонал скоротили до 289 осіб (на 17,4% відносно 2023 р.), що може свідчити про зменшення виробничих потужностей або оптимізацію робочих процесів. Однак, середня зарплата продовжувала зростати, що може свідчити про фокус на ефективність персоналу (залишаються більш кваліфіковані співробітники). Якщо продуктивність праці (дохід на одного працівника) не зростала пропорційно витратам, це могло створювати ризики для фінансової стабільності.

Якщо збільшення фонду оплати праці не супроводжувалося відповідним зростанням доходів підприємства, це могло призвести до зменшення ліквідності (нестачі вільних коштів), якщо витрати на персонал зросли швидше, ніж дохід, рентабельність підприємства могла знизитися.

Отже, у 2023 році підприємство розширювало штат, що призвело до суттєвого зростання витрат на оплату праці, а у 2024 році відбулося скорочення персоналу, що могло бути реакцією на фінансові труднощі або спробою підвищити ефективність. Попри скорочення працівників, зарплати зростали, що може свідчити про утримання найбільш продуктивних кадрів.

Якщо скорочення персоналу не спричинило зменшення доходів, фінансова стійкість підприємства може покращитися завдяки зниженню витрат. Щоб оцінити реальний вплив цих змін, потрібно додатково аналізувати ліквідність та рентабельність підприємства.

Рентабельність – це показник, який відображає рівень прибутковості щодо витрат, доходів або активів. Він показує, наскільки ефективно підприємство використовує свої ресурси для отримання прибутку.

Рентабельність вимірюється у відсотках (%) і розраховується за різними формулами залежно від цільового аналізу.

Відношення валового прибутку і собівартості продукції характеризує показник рентабельності продукції, який розраховується за формулою:

$$R = \frac{ВП}{С} \times 100\% \quad (2.1)$$

де ВП – прибуток від реалізації продукції (валовий прибуток), тис. Грн.;
С – собівартість продукції.

Рентабельність продажів (ROS, Return on Sales) відображає, яку частку прибутку отримує підприємство з кожної гривні виручки. Розраховується за формулою:

$$ROS = \frac{ЧП}{В} \times 100\% \quad (2.2)$$

де ЧП – чистий прибуток;
В – виручка.

Високий показник означає, що підприємство ефективно контролює витрати і має хороший рівень прибутковості, а низький показник свідчить про високі витрати або низькі ціни на продукцію.

Рентабельність активів (ROA, Return on Assets) показує, скільки прибутку приносить кожна гривня активів підприємства:

$$ROA = \frac{ЧП}{Аср.} \times 100\% \quad (2.3)$$

де A_{cp} – середні активи.

Високий ROA означає ефективне використання активів, низький ROA свідчить про неефективне використання ресурсів або значні витрати.

Рентабельність власного капіталу (ROE, Return on Equity) відображає прибутковість підприємства щодо вкладеного власниками капіталу:

$$ROA = \frac{ЧП}{ВК} \times 100\% \quad (2.4)$$

де ВК – власний капітал.

Високе значення ROE свідчить про ефективне використання власного капіталу, якщо показник низький, підприємство може мати проблеми з прибутковістю або неефективне управління.

Аналіз розрахунків рентабельності ТОВ «Молочний Дім» показано в табл. 2.6.

Таблиця 2.6 – Аналіз рентабельності ТОВ «Молочний Дім» за 2022-2024 роки, %

Показники	Роки			Відхилення 2024/2022
	2022	2023	2024	
Рентабельність продукції	0,25	0,50	0,29	0,04
Рентабельність діяльності	0,76	0,023	0,006	-0,754
Рентабельність активів	0,36	0,008	0,002	-0,358
Рентабельність власного капіталу	0,089	3,44	0,05	-0,039

У 2023 році рентабельність продукції подвоїлася до 50%, що може свідчити про зниження собівартості або зростання цін на продукцію. У 2024 році цей показник знизився до 29%, що може вказувати на підвищення витрат

або зниження продажних цін, а у порівнянні з 2022 роком рентабельність продукції зросла на 4%, що є позитивним сигналом.

Дуже різке падіння рентабельності діяльності: з 76% у 2022 році до 0,6% у 2024 році. Це може свідчити про значне зростання операційних витрат або падіння прибутку підприємства. Така тенденція є негативною, оскільки показує, що основна діяльність компанії майже не приносить прибутку

Падіння рентабельності активів на майже 36% означає, що підприємство перестало ефективно використовувати свої активи для отримання прибутку. Це може бути наслідком зниження продажів, збільшення витрат або неефективного управління активами.

Якщо активи не приносять доходу, це ставить під загрозу фінансову стійкість підприємства.

У 2023 році рентабельність власного капіталу зросла до 344%, пов'язано з одноразовими доходами або переоцінкою капіталу. У 2024 році показник повернувся до рівня 5%, але все одно має низьке значення. Видно, що власний капітал підприємства приносить менший прибуток, це тривожний сигнал для інвесторів.

Аналіз показників рентабельності показав, що рентабельність продукції дещо зросла у 2024 році порівняно з 2022 роком, але залишилася нижчою, ніж у 2023 році; рентабельність діяльності, активів і власного капіталу впала дуже різко, що є негативним трендом.

Фінансова стійкість підприємства суттєво погіршилася.

Підприємство має проблеми з ефективним використанням активів і отриманням прибутку з власного капіталу.

Для покращення економічних показників підприємству необхідно:

- переглянути витрати на виробництво і знайти способи їх оптимізації;
- збільшити ефективність використання активів (наприклад, через модернізацію виробництва або збільшення продажів);
- аналізувати чому впав прибуток (можливо, через зниження попиту або збільшення собівартості);

– розглянути стратегію фінансування, щоб підвищити прибутковість власного капіталу.

2.3. Оцінка фінансового стану підприємства

Фінансовий стан підприємства – це комплексна характеристика його фінансової діяльності, яка відображає здатність компанії виконувати свої зобов'язання, розвиватися та генерувати прибуток.

Оцінка фінансового стану дозволяє:

- визначити стабільність і надійність компанії;
- виявити фінансові ризики та проблеми;
- оцінити ефективність використання ресурсів;
- розробити стратегію розвитку.

Для забезпечення ефективності діяльності та підвищення прибутковості ТОВ «Молочний Дім» необхідно досягти оптимального співвідношення оборотних активів у сфері виробництва й обігу.

Проаналізуємо склад та структуру оборотних активів на виробництві та зазначимо у табл. 2.7. Аналіз проведено на основі ланцюгового методу дослідження темпів зростання з 2022-2024 роки.

Таблиця 2.7 – Склад та структура оборотних активів підприємства за 2022-2024 роки

Показники	Роки			Відхилення 2024/2022
	2022	2023	2024	
Зростання валюти балансу	0,84	0,86	0,87	0,03
Зростання власного капіталу	0,98	0,91	1,02	0,04
Зростання чистого доходу від реалізації продукції	1,76	0,84	1,15	-0,61
Зростання чистого прибутку	1,53	0,04	0,42	-1,11

З табл.2.7 видно, що «золоте правило економіки» не виконується так, як не відповідає умовам: $TзЧП > TзЧД > TзВК > TзВБ > 100\%$. Економічний потенціал ТОВ «Молочний Дім» не зростає.

Валюта балансу поступово збільшується, що означає збільшення активів підприємства. Це може бути позитивним сигналом, якщо активи використовуються ефективно (приносять прибуток). Однак, якщо зростання активів не супроводжується зростанням доходу і прибутку, це може свідчити про неефективне управління ресурсами.

У 2023 році власний капітал зменшився до 0,91, що може свідчити про збитки або значні виплати дивідендів, а у 2024 році капітал зріс до 1,02, що означає відновлення фінансової стабільності. Якщо ріст капіталу супроводжується зростанням прибутку, це позитивний сигнал.

У 2022 році зростання доходу було найвищим (1,76), що свідчить про активний розвиток бізнесу, у 2023 році показник впав до 0,84, що може бути наслідком зменшення попиту або проблем у продажах, у 2024 році відбулося часткове відновлення до 1,15, але підприємство ще не досягло рівня 2022 року. Це говорить про нестабільність виручки і можливі проблеми з ринковою позицією компанії.

Чистий прибуток у 2022 році зріс до 1,53, що свідчить про стабільний розвиток підприємства, у 2023 році відбулося різке падіння до 0,04, що означає майже повну втрату прибутковості. Це може бути наслідком: зростання витрат; зниження цін на продукцію; падіння попиту; неефективного управління. У 2024 році відбулося часткове відновлення (0,42), але підприємство ще далеко від рівня 2022 року.

Отже, фінансовий стан підприємства нестабільний: 2023 рік був кризовим, що видно за падінням доходу і прибутку; власний капітал відновлюється у 2024, що є позитивним сигналом; чистий прибуток ще не повернувся до рівня 2022 року, що вказує на залишкові проблеми.

Зростання активів триває, але воно має сенс лише в тому випадку, якщо ці активи приносять прибуток. Підприємству потрібно оптимізувати витрати та нарощувати ефективність продажів, щоб повернути фінансову стійкість.

Для детального аналізу фінансового стану ТОВ «Молочний Дім» проведемо аналіз коефіцієнтів, що досліджують майновий стан підприємства,

його ліквідність, ділову активність та розглянути склад і структуру основного і оборотного капіталу. Оцінку майнового стану підприємства за 2022-2024 роки показано на рис.2.3.

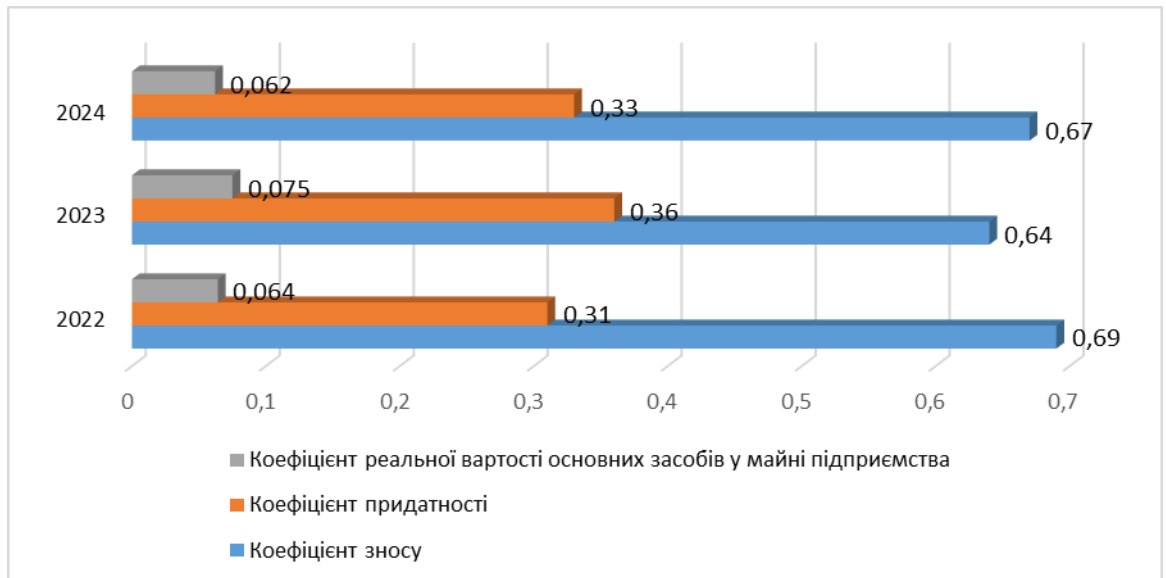

Рис.2.3 – Оцінка майнового стану ТОВ «Молочний Дім»

На рис.2.3 зображений графік відображає три основні показники стану основних засобів підприємства за 2022–2024 роки: коефіцієнт реальної вартості основних засобів у майні підприємства; коефіцієнт придатності; коефіцієнт зносу. Основні засоби підприємства мають високий рівень зносу (~67%), що вказує на їх старіння. У 2023 році відбулося покращення показників, можливо, через часткове оновлення або модернізацію обладнання, а у 2024 році спостерігається погіршення стану, що може свідчити про нестачу інвестицій у оновлення фондів.

Високе значення коефіцієнта зносу ($>0,6$) вказує на значний знос основних засобів, що може вимагати оновлення обладнання. Зменшення показника у 2023 році свідчить про можливі оновлення або модернізацію основних фондів, але у 2024 році коефіцієнт зносу знову зріс, це вказує, що темпи зношування випереджають оновлення.

Наступним кроком буде аналіз ліквідності балансу підприємства, це дозволить оцінити здатність підприємства виконувати свої поточні зобов'язання.

Аналіз ліквідності та платоспроможності показує, наскільки підприємство може виконати свої короткострокові зобов'язання за рахунок наявних активів.

Основні коефіцієнти ліквідності:

1. Коефіцієнт загальної ліквідності, показує, чи вистачає підприємству оборотних активів, щоб погасити короткострокові борги:

$$K_{\text{заг.лік}} = \text{оборотні активи} / \text{короткострокові зобов'язання} \quad (2.5)$$

Нормативне значення: 1,5 – 2,5. Якщо >2,5 – підприємство має надлишок активів, що може вказувати на неефективне використання ресурсів. Якщо <1 – компанія має фінансові труднощі і ризикує стати неплатоспроможною.

2. Коефіцієнт швидкої ліквідності, показує, чи може підприємство оперативно сплатити борги без продажу запасів:

$$K_{\text{шв.лік}} = \text{оборотні активи} - \text{запаси} / \text{короткострокові зобов'язання} \quad (2.6)$$

Нормативне значення: 1,0 – 1,5, якщо >1,5 – компанія має достатньо ліквідних коштів. Якщо <1,0 – є ризик неплатоспроможності, оскільки без продажу запасів борги покрити важко.

3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності – відображає можливість компанії негайно погасити борги за рахунок грошей та їх еквівалентів:

$$K_{\text{абс.лік}} = \text{гр. кошти} + \text{фін. інвестиції} / \text{короткостр. зобов'язання} \quad (2.7)$$

Нормативне значення: 0,2 – 0,5; якщо >0,5 – підприємство має надлишок грошових коштів, що може вказувати на неефективне використання ресурсів. Якщо <0,2 – ризик нестачі ліквідності, що може призвести до фінансових труднощів.

Коефіцієнти ліквідності підприємства за 2022-2024 роки показано в табл.2.8.

Таблиця 2.8 – Показники ліквідності ТОВ «Молочний Дім» за 2022-2024 роки

Показники	Роки		
	2022	2023	2024
Загальна ліквідність	3,29	3,40	2,43
Швидка ліквідність	5,15	4,81	3,26
Абсолютна ліквідність	0,05	0,061	0,001

Дані табл. 2.8 свідчать, коефіцієнт загальної ліквідності у 2022–2023 рр. Перевищував норму, що означає надлишок оборотних активів (можливо, вони використовуються неефективно), у 2024 році значення показника знизилося до 2,43, що ближче до нормативного рівня, але все ще досить високе. Отже підприємство зберігає платоспроможність, але тренд до зниження може свідчити про зростання фінансових ризиків.

Коефіцієнт швидкої ліквідності показує, що у всі роки значення показника суттєво перевищує норму, що свідчить про надмірні ліквідні активи. У 2024 році коефіцієнт зменшився, що може бути ознакою зменшення ліквідності або активного використання ресурсів. Бачимо, що підприємство має високу ліквідність, але зниження показника може свідчити про зменшення фінансового запасу.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності за три роки має значення набагато нижче за норму, що означає нестачу грошових коштів для миттєвого погашення боргів. Так, у 2024 році значення показника майже нульове (0,001) – це критична ситуація, що може свідчити про нестачу готівки та фінансові

труднощі. Підприємство має недостатньо готівкових коштів, що може створювати ризик невиконання термінових зобов'язань.

Для покращення показників ліквідності, підприємству необхідно:

- збільшити обсяг готівкових коштів та їх еквівалентів;
- переглянути структуру активів, щоб оптимізувати ліквідність.

На рис.2.4 зображено динаміку коефіцієнтів ліквідності підприємства.

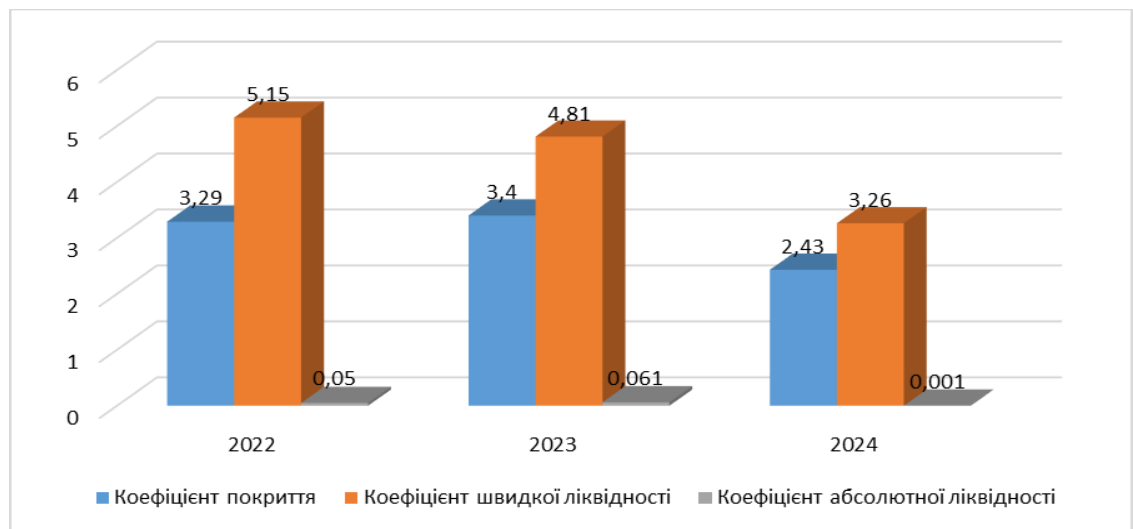

Рис.2.4 – Коефіцієнти ліквідності ТОВ «Молочний Дім»
за 2022-2024 роки

Важливим етапом аналізу фінансової діяльності ТОВ «Молочний Дім» є визначення показників ділової активності. Ділова активність – це широке поняття, яке охоплює всі аспекти діяльності компаній і організацій. Це може включати усе від стратегічного планування і управління проєктами до фінансового аналізу та маркетингових стратегій.

До основних показників ділової активності відносяться:

1. Оборотність активів – показує, наскільки ефективно компанія використовує свої активи для генерації доходу. Визначається за формулою:

$$\text{Коефіцієнт оборотності активів} = \text{виручка} / \text{середні активи} \quad (2.8)$$

Чим вищий показник, тим ефективніше використовуються активи.

2. Оборотність запасів – показує, як швидко компанія продає свої запаси.

Розраховується за формулою:

$$\text{Коефіцієнт оборотності запасів} = \frac{\text{собівартість реал. продукції}}{\text{середні запаси}} \quad (2.9)$$

Висока оборотність означає, що товари не затримуються на складах.

3. Оборотність дебіторської заборгованості – відображає, наскільки швидко підприємство отримує платежі від клієнтів. Розрахунок за формулою:

$$\text{Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості} = \frac{\text{виручка}}{\text{середня дебіторська заборгованість}} \quad (2.10)$$

Високе значення показника означає ефективну кредитну політику.

4. Оборотність кредиторської заборгованості – показує, як швидко компанія розраховується з постачальниками. Розраховується за формулою:

$$\text{Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості} = \frac{\text{собівартість реал. прод.}}{\text{серед. кредит. заборгованість}} \quad (2.11)$$

Занадто швидка виплата може свідчити про неефективне використання кредиторських коштів.

5. Тривалість операційного циклу – визначає, скільки часу потрібно компанії, щоб перетворити сировину в грошові кошти після продажу продукції.

Показники ділової активності допомагають оцінити ефективність бізнесу та знайти шляхи для його покращення.

Розрахунки показників ділової активності ТОВ «Молочний Дім» відображено в табл.2.9.

Таблиця 2.9 – Показники ділової активності ТОВ «Молочний Дім» за 2022-2024 роки

Показники	Роки			Відхилення 2024/2022
	2022	2023	2024	
Коефіцієнт оборотності активів	0	0	0	0
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	0,52	1,28	1,04	0,52
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	0,61	1,01	0,73	0,12
Термін погашення дебіторської заборгованості, днів	568	357	493	-75
Термін погашення кредиторської заборгованості, днів	694	283	347	-347
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	0,71	0,96	0,72	0,01
Період обертання матеріальних запасів, днів	507	371	503	-4
Операційний цикл, днів	723	989	911	188
Фінансовий цикл, днів	443	645	542	99

Аналіз показників ділової активності в табл.2.9, вказує, що коефіцієнт оборотності активів протягом 2022-2024 років дорівнює 0, це свідчить про неефективне використання активів. Це критичний показник, оскільки нормальне функціонування бізнесу неможливе без генерування доходу.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості покращився у 2023 році (1,28 проти 0,52 у 2022), що означає швидше погашення боргів постачальникам. У 2024 році знизився до 1,04, що може свідчити про сповільнення розрахунків із кредиторами. Загальне покращення за 2022-2024 роки: +0,52, щодє позитивним, але із зниженням у 2024 році.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості у 2023 році значно зріс (1,01 проти 0,61 у 2022), що означає швидше отримання платежів від клієнтів, а у 2024 році впав до 0,73, що свідчить про проблеми зі стягненням

заборгованості. За 2022-2024 роки зростання показника на +0,12, але з тенденцією до погіршення.

Термін погашення дебіторської заборгованості значно скоротився у 2023 році (357 днів проти 568 днів у 2022), що є позитивним показником, а у 2024 році термін зріс до 493 днів, що означає подовження термінів повернення коштів. Загальне покращення за 2022-2024 роки: -75 днів, але наблюдається негативна тенденція у 2024 році.

Термін погашення кредиторської заборгованості у 2023 році вказує на різке скорочення до 283 днів (проти 694 днів у 2022 р.), що означає швидше погашення боргів, а у 2024 році термін знову збільшився до 347 днів, що може свідчити про проблеми з ліквідністю. Загальне покращення показника, це значне скорочення на -347 днів.

Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів зріс у 2023 році (0,96 проти 0,71 у 2022 р.), що означає ефективніше використання запасів, у 2024 впав до 0,72, що може свідчити про накопичення товарних запасів. Загальне покращення показника за 2022-2024 роки: +0,01, але спостерігається негативна динаміка у 2024 році.

Період обертання матеріальних запасів у 2023 році значно покращився до 371 днів (проти 507 днів у 2022 р.), що означає швидше використання запасів, а у 2024 році показник знову погіршився до 503 днів. Загальне покращення показника за 2022-2024 роки: це скорочення на -4 дні, але негативна тенденція зберігається у 2024 році.

Операційний цикл значно погіршився у 2023 році і склав 989 днів проти 723 днів у 2022 році. У 2024 операційний цикл скоротився до 911 днів, але все ще гірший за 2022 рік. Наблюдається загальне погіршення циклу за 2022-2024 роки: +188 днів – це негативно, оскільки означає довший цикл виробництва та продажу продукції.

Фінансовий цикл значно збільшився у 2023 році і склав 645 днів проти 443 днів у 2022 році. У 2024 році фінансовий цикл зменшився до 542 днів, що є покращенням, але все ще гірше за 2022 рік. Загальне погіршення показника

за 2022-2024 роки: +99 днів, це означає, що підприємству потрібно більше часу, щоб перетворити вкладені ресурси на гроші.

Отже, можна зробити висновок, що деякі значення показників ділової активності вказують на негативні моменти: відсутня оборотність активів за всі роки – це критичний сигнал для підприємства; збільшення фінансового та операційного циклів говорить, що гроші повертаються повільніше; уповільнення оборотності дебіторської та кредиторської заборгованості у 2024 році; збільшення періоду обертання матеріальних запасів у 2024 році.

Для покращення показників ділової активності необхідно:

1. Аналіз виручки – виявити причини відсутності оборотності активів та переглянути бізнес-модель.

2. Оптимізація дебіторської заборгованості – посилити контроль за платежами клієнтів, можливо, впровадити штрафи за прострочення.

3. Контроль кредиторської заборгованості – уникати надмірного прискорення виплат, щоб не погіршити ліквідність.

4. Управління запасами – мінімізувати залишки товарів і сировини для зменшення періоду їх обертання.

5. Оптимізація виробничого циклу – скорочення часу між закупівлею матеріалів, виробництвом і продажем продукції.

Для стабільності фінансового становища підприємства необхідно розглянути інвестиції в основні засоби, що є важливою стратегічною складовою для фінансової діяльності ТОВ «Молочний Дім».

Таблиця 2.10 – Інвестиційні витрати на розвиток виробничої бази підприємства за 2022-2024 роки, тис.грн.

Показники	Роки		
	2022	2023	2024
1	2	3	4
Придбання нових основних засобів (обладнання, транспорт, будівлі)	1958	1012	903
Розширення виробничих потужностей	2691	1220	923

Продовження табл.2.10

1	2	3	4
Впровадження нових технологій	1843	697	340
Ремонт та технічне обслуговування	754	649	520
Заходи на екологічну безпеку довкілля	597	203	200
Загальні інвестиції	7843	3781	2886

Дані табл.2.10 свідчать, що загальні інвестиції за аналізований період мають тенденцію до зниження. Загальний тренд – скорочення інвестицій у всі напрями протягом 2022-2024 років. Це може свідчити про фінансові обмеження, зміну стратегії або завершення масштабних інвестиційних проєктів. Придбання нових основних засобів зменшилося з 1958 тис.грн. у 2022 р. до 903 тис. грн. у 2024 р., або на -53,9% за 2 роки. Це може свідчити про завершення оновлення основних фондів або нестачу коштів.

Інвестиції у розширення виробничих потужностей зменшилися з 2691 тис.грн. у 2022 р. до 923 тис.грн. у 2024 р., або на -65,7% за 2 роки. Менші витрати можуть означати стабілізацію виробництва без потреби у значному розширенні.

Інвестиції у впровадження нових технологій різко скорочуються з 1843 тис.грн. у 2022 р. до 340 тис.грн. у 2024 р., або на -81,5% за 2 роки. Це найбільше скорочення серед усіх статей витрат. Можливі причини: фінансові труднощі або завершення технологічної модернізації.

Інвестиції на ремонт та технічне обслуговування мають найменше скорочення серед категорій, за аналізований період відбулося скорочення на -31%. Така динаміка означає, що підприємство продовжує підтримувати технічний стан обладнання, але економить на витратах.

Інвестиції на заходи з екології скоротилися за 2022-2023 роки на -66,5%. Можливо, зменшився тиск регуляторних вимог або реалізовані основні екологічні заходи.

Зниження інвестиційних витрат за всіма напрямками свідчить про зниження фінансової спроможності або завершення масштабних інвестпроектів.

Фінансова стійкість підприємства – це здатність підприємства забезпечувати свою фінансову незалежність, стабільно покривати зобов'язання та ефективно використовувати ресурси. На даному підприємстві абсолютна фінансова стійкість не спостерігається, тому що підприємство не може стабільно покривати свої зобов'язання, залежить від позикового капіталу та ризикує втратити платоспроможність.

Для визначення стійкості фінансового стану проведемо оцінку рівня фінансової незалежності, тобто наскільки підприємство залежить від зовнішніх джерел фінансування (кредитів, інвесторів) (табл.2.11).

Таблиця 2.11 – Оцінка рівня фінансової незалежності підприємства за 2022-2024 роки

Показники	Роки			Відхилення 2024/2022
	2022	2023	2024	
Коефіцієнт автономії	0,10	0,09	0,08	-0,02
Коефіцієнт фінансування	9,36	9,76	11,14	2,08
Коефіцієнт покриття інвестицій	0,10	0,7	0,08	-0,02
Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	0	0	0	0
Коефіцієнт короткострокової заборгованості	9,32	9,43	11,41	2,09

На основі наданих показників табл.2.11, можна зробити висновки про фінансову стабільність підприємства та його залежність від позикового капіталу. Так, коефіцієнт автономії показує частку власного капіталу у фінансуванні підприємства, значення дуже низьке (нормативне $\geq 0,5$), це означає надмірну залежність від позикових коштів. Тенденція до зниження свідчить про погіршення фінансової стійкості. Підприємство майже повністю залежить від залучених ресурсів і має низьку фінансову автономію.

Коефіцієнт фінансування відображає співвідношення позикового капіталу до власного. Чим вище значення, тим більше ризиків, оскільки зростає кредитне навантаження. Збільшення коефіцієнта означає, що підприємство ще більше залежить від позикових коштів. В такій ситуації фінансова стійкість погіршується, оскільки підприємство нарощує борги.

Коефіцієнт покриття інвестицій показує, яка частка довгострокових інвестицій покривається власним капіталом. Значення критично низьке, що свідчить про нестачу власних коштів для фінансування інвестицій. Негативна динаміка (-0,02) вказує на ще гірший стан у 2024 році. Власного капіталу недостатньо для покриття інвестиційних потреб, що підвищує фінансові ризики.

Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів без змін. Відсутність довгострокових кредитів може свідчити про переважне фінансування за рахунок короткострокових позик або низьку кредитну довіру з боку банків. Підприємство не залучає довгострокові позики, що може обмежувати його інвестиційні можливості.

Коефіцієнт короткострокової заборгованості (9,32 → 11,41, відхилення +2,09) має високе значення, що вказує на високу залежність від короткострокових зобов'язань. Збільшення коефіцієнта означає, що компанія ще більше фінансується за рахунок короткострокових позик, що підвищує ризик ліквідності. Підприємство фінансує свою діяльність за рахунок короткострокових кредитів, що може призвести до проблем з платежами.

Підприємство знаходиться у зоні фінансової нестійкості, з високою залежністю від позикових коштів. Якщо ситуація не покращиться, зросте ризик неплатоспроможності та фінансової кризи.

Щоб уникнути фінансової кризової ситуації на підприємстві проведемо діагностику ймовірності банкрутства. Для цього використаємо модель Альтмана.

Модель Альтмана (Z-score) – це метод фінансового аналізу, який використовується для оцінки ймовірності банкрутства підприємства.

Формула Альтмана (класична 5-факторна модель для публічних компаній) має слідуєчий вигляд:

$$Z=1.2X_1+1.4X_2+3.3X_3+0.6X_4+1.0X_5$$

де Z – інтегральний показник рівня загрози банкрутства;

X_1 – оборотний капітал до суми активів (відображає ліквідність);

X_2 – нерозподілений прибуток до суми активів (характеризує накопичені резерви);

X_3 – прибуток до сплати податків до загальної вартості активів (прибутковість);

X_4 – ринкова вартість власного капіталу до загальних зобов'язань (фінансова стійкість);

X_5 – дохід до загальної суми активів (ефективність використання активів).

Інтерпретація Z-рахунку:

$Z > 2,99$ – підприємство фінансово стійке, банкрутство малоімовірне;

$1,81 < Z < 2,99$ – зона невизначеності (можливі ризики, потрібен додатковий аналіз);

$Z < 1,81$ – висока ймовірність банкрутства.

Переваги моделі Альтмана:

- простота розрахунку та швидке оцінювання ризиків;
- використовується у світовій практиці фінансового аналізу;
- допомагає прогнозувати банкрутство за 2-3 роки до кризи.

Обмеження моделі:

- підходить не для всіх галузей (наприклад, не дуже ефективна для фінансових установ);
- не враховує зовнішні фактори (економічна ситуація, конкурентне середовище);

– розрахована на великі підприємства, для малих бізнесів її точність нижча.

Розглянемо модель Е. Альтмана для ТОВ «Молочний Дім».

Таблиця 2.12 – Оцінка ймовірності банкрутства ТОВ «Молочний Дім»

Показники	Роки		
	2022	2023	2024
X1	0,013	0,010	0,008
X2	0,035	0,039	0,031
X3	0,001	0,010	0,002
X4	0,10	0,10	0,08
X5	0,48	0,35	0,35
Z	0,6079	0,5096	0,4576

За результатами табл.2.12 бачимо, що у нашому випадку Z значно нижчий за 1,81 за всі три роки, а тенденція до зниження означає, що ситуація лише погіршується.

Головні фактори, що впливають на ризик банкрутства:

– зниження X1 (оборотного капіталу/активів) → говорить про проблеми з ліквідністю;

– зниження X3 (ЕВІТ/активи) у 2024 році → свідчить про низьку прибутковість бізнесу;

– зменшення X4 (капітал/зобов'язання) → означає зростання залежності від позикових коштів.

– стабільно низькі значення X2 (нерозподілений прибуток/активи) та X5 (дохід/активи) вказують на обмежений фінансовий запас.

Підприємство перебуває в критичній зоні за моделлю Альтмана, ймовірність банкрутства висока.

Для покращення фінансового стану необхідно:

– збільшити ліквідність – оптимізувати грошові потоки, прискорити оборотність дебіторської заборгованості;

– зменшити боргове навантаження – реструктуризувати короткострокові зобов'язання, залучити довгострокове фінансування;

- підвищити прибутковість – оптимізувати витрати, шукати нові джерела доходу, переглянути ціноутворення;
- залучити інвесторів або власний капітал – підвищення Х4 допоможе покращити фінансову стійкість.

Висновки до розділу 2

1. Товариство з обмеженою відповідальністю «Молочний Дім» займається виробництвом молочної продукції під торговою маркою «Фанні». Сировинною базою для даного підприємства є господарства у Дніпропетровській, Харківській та Полтавській областях. Основний напрямок виробництва є переробка молока для подальшого виготовлення цільномолочної та кисломолочної продукції, а також різних сортів твердих сирів. На теперішній час ТОВ «Молочний Дім» має грамотно побудовану організаційна структура управління.

2. Аналіз техніко-економічних показників показав, що підприємство у 2024 р. набирає темпи зростання обсягів виробництва продукції, так відбулося зростання на 4888 тис. грн. (+10,19%) порівняно з 2023 р. Аналогічно до товарної продукції, після значного падіння у 2023 р. виручка зростає у 2024 р. Собівартість реалізованої продукції у 2024 р. різко зросла на 23680 тис. грн. (+31,51%) порівняно з 2023 р. Чистий прибуток у 2024 р. знизився на 1681 тис. грн. (-69,52%) порівняно з 2023 р. Зниження прибутку (-69,52%) свідчить про те, що зростання виручки не компенсувало зростання витрат. Рентабельність продукції також має нестабільну динаміку, зниження рентабельності до 0,29 % говорить про низьку прибутковість підприємства. Зменшення вартості основних фондів вказує, що ймовірно, відбувається амортизація фондів або скорочення активів (списання старого обладнання без значного оновлення).

3. Оцінка фінансового стану ТОВ «Молочний Дім» показала, що валюта балансу поступово збільшується, що означає збільшення активів підприємства. Це може бути позитивним сигналом, якщо активи

використовуються ефективно (приносять прибуток). Однак, якщо зростання активів не супроводжується зростанням доходу і прибутку, це може свідчити про неефективне управління ресурсами. Показники ліквідності свідчать, що підприємство має недостатньо готівкових коштів, це може створювати ризик невиконання термінових зобов'язань. Деякі значення показників ділової активності вказують на негативні моменти: відсутня оборотність активів за всі роки – це критичний сигнал для підприємства; збільшення фінансового та операційного циклів говорить, що гроші повертаються повільніше; уповільнення оборотності дебіторської та кредиторської заборгованості у 2024 році; збільшення періоду обертання матеріальних запасів у 2024 році.

4. Оцінка рівня фінансової незалежності підприємства показала, що підприємство знаходиться у зоні фінансової нестабільності. Так, коефіцієнт автономії має значення дуже низьке (нормативне $\geq 0,5$), це означає надмірну залежність від позикових коштів. Тенденція до зниження свідчить про погіршення фінансової стійкості. Підприємство майже повністю залежить від залучених ресурсів і має низьку фінансову автономію. Збільшення коефіцієнта фінансування означає, що підприємство ще більше залежить від позикових коштів. В такій ситуації фінансова стійкість погіршується, оскільки підприємство нарощує борги. Відсутність довгострокових кредитів може свідчити про переважне фінансування за рахунок короткострокових позик або низьку кредитну довіру з боку банків. Підприємство не залучає довгострокові позики, що може обмежувати його інвестиційні можливості. Якщо ситуація не покращиться, зросте ризик неплатоспроможності та фінансової кризи.

5. Щоб уникнути фінансової кризової ситуації на підприємстві проведена діагностика ймовірності банкрутства за допомогою моделі Альтмана. За результатами діагностики бачимо, що у нашому випадку Z значно нижчий за 1,81 за всі три роки, а тенденція до зниження означає, що ситуація лише погіршується. Підприємство перебуває в критичній зоні за моделлю Альтмана, ймовірність банкрутства висока.

6. Для покращення фінансового стану запропоновано: збільшити ліквідність – оптимізувати грошові потоки, прискорити оборотність дебіторської заборгованості; зменшити боргове навантаження – реструктуризувати короткострокові зобов'язання, залучити довгострокове фінансування; підвищити прибутковість – оптимізувати витрати, шукати нові джерела доходу, переглянути ціноутворення; залучити інвесторів або власний капітал – підвищення Х4 допоможе покращити фінансову стійкість.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «МОЛОЧНИЙ ДІМ»

3.1. Шляхи покращення організації фінансів ТОВ «Молочний Дім»

Конкуентоздатність і платоспроможність виробничого підприємства визначаються, в першу чергу, раціональною організацією і використанням фінансів у виді грошей. Ринкова економіка не тільки призвела до посилення ролі фінансів у функціонуванні підприємств, але і визначила для них нове місце в системі господарювання.

Аналіз фінансового становища товариства вказує на кризову ситуацію. Щоб уникнути фінансової кризової ситуації на підприємстві проведено діагностику ймовірності банкрутства за допомогою моделі Альтмана. За результатами діагностики виявлено, що підприємство на грані банкрутства.

Для подолання кризових явищ була запропонована стратегія забезпечення фінансової стабільності та запобігання банкрутству підприємства. Ця стратегія спрямована на довгострокове забезпечення фінансової стабільності підприємства та уникнення банкрутства. Вона включає контроль за витратами, зменшення боргового навантаження, підвищення прибутковості, а також антикризові заходи.

На основі даної стратегії розроблено ключові напрями для зміцнення фінансового стану та зниження ризиків кризи.

1. Оптимізація фінансового управління включає:

- фінансове планування та бюджетування (впровадження детального бюджетування доходів та витрат; регулярне прогнозування грошових потоків; формування фінансових резервів не менше 10–15% від обороту);
- контроль витрат та ліквідності (аналіз структури витрат та їх оптимізація; скорочення зайвих витрат без шкоди для операційної діяльності);

збалансування рівня ліквідності: контроль обігу дебіторської та кредиторської заборгованості);

– управління ризиками (диверсифікація джерел доходу; використання страхування для захисту активів та зниження ризиків форс-мажорних ситуацій).

2. Зниження боргового навантаження та підвищення платоспроможності:

– оптимізація боргових зобов'язань (переговори з кредиторами щодо реструктуризації боргів : пролонгація, зниження ставок; використання більш вигідних інструментів фінансування : лізинг, факторинг, гранти; відмова від дорогих короткострокових кредитів на користь довгострокових із меншими ставками);

– робота з дебіторською заборгованістю (запровадження політики швидкого збору дебіторської заборгованості; використання передоплати або страхування кредитних ризиків; впровадження знижок за швидкі платежі для клієнтів);

– збільшення власного капіталу (реінвестування прибутку в розвиток бізнесу; пошук стратегічних партнерів або додаткових інвесторів; продаж непрофільних активів для підвищення ліквідності).

3. Запобігання банкрутству: антикризові заходи:

– раннє виявлення кризових сигналів (моніторинг фінансових показників: ліквідність, рентабельність, оборотність активів; впровадження антикризового контролю та регулярного аналізу фінансового стану; підготовка до реструктуризації (якщо необхідно) для відновлення фінансової рівноваги);

4. Контроль та моніторинг фінансової стабільності:

– відстеження ключових фінансових показників (коефіцієнт покриття зобов'язань; коефіцієнт фінансової незалежності; рентабельність активів та капіталу);

– аналіз фінансових ризиків та гнучке планування (регулярне оновлення фінансових прогнозів; впровадження сценарного планування (оптимістичний, реалістичний, кризовий сценарії));

– фінансова прозорість та управління фінансовими потоками (автоматизація обліку та звітності; регулярний аудит та фінансовий аналіз).

Шляхи збереження та збільшення прибутковості капіталу, обсягу виручки та нарощування показників рентабельності показано на рис.3.1.

Рис.3.1 – Шляхи збільшення прибутковості капіталу, обсягу виручки та нарощування показників рентабельності

Для збереження та збільшення прибутковості капіталу товариству потрібно здійснити оптимізацію фінансової структури (мінімізація вартості залученого капіталу; відмова від низькорентабельних активів; залучення інвестицій для фінансування високоприбуткових проєктів) та збільшити

оборотності капіталу (прискорення обігу оборотних активів; оптимізація товарних запасів, зниження рівня нереалізованої продукції; покращення роботи з дебіторами: зменшення термінів погашення боргів).

Для нарощування обсягу виручки підприємству необхідно розширення ринків збуту; диверсифікація продукції та послуг (введення нових товарів/послуг з високою маржинальністю).

На підвищення рентабельності можуть вплинути такі фактори, як збільшення частки високомаржинальної продукції; аналіз маржинальності різних товарів і концентрація на найбільш прибуткових; перегляд контрактів із постачальниками для отримання вигідніших умов та впровадження ресурсозберігаючих технологій.

Аналіз фінансового стану підприємства за період 2022-2024 рр, свідчить, про серйозні фінансові труднощі, які впливають на його діяльність та перспективи розвитку.

Фінансова діяльність ТОВ «Молочний Дім» за останні роки вказує на потреби в невідкладних заходах для виходу з кризового становища.

Для більш детальнішого аналізу фінансового стану підприємства було використано метод SWOT-аналізу.

SWOT-аналіз – це метод стратегічного аналізу, який допомагає оцінити сильні та слабкі сторони підприємства, а також зовнішні можливості та загрози. Цей метод широко застосовується у бізнесі, маркетингу, фінансах та управлінні для ухвалення стратегічних рішень.

SWOT-аналіз – це потужний інструмент, який допомагає бізнесу оцінити своє становище на ринку та сформувану ефективну стратегію розвитку.

За допомогою SWOT-аналізу підприємство може вибрати напрям діяльності, визначити конкурентні переваги, також дає змогу використовувати сильні сторони та усувати слабкі, показує, які зовнішні фактори можуть вплинути на бізнес, допомагає зрозуміти, де потрібно змінювати стратегію, щоб досягти успіху.

Структуру SWOT-аналізу ТОВ «Молочний Дім» показано в табл.3.1.

Таблиця 3.1 – Структура SWOT-аналізу ТОВ «Молочний Дім»

Сильні сторони (Strengths)	Слабкі сторони (Weaknesses)
Високоякісна продукція; Кваліфікована команда фахівців; Впізнаваний бренд.	Нестабільна ситуація в країні; Відсутність інвестиційних ресурсів у розвиток підприємства; Висока собівартість виробництва; Залежність від одного постачальника.
Можливості (Opportunities)	Загрози (Threats)
Вихід на нові ринки; Впровадження нових видів продукції; Використання державних програм підтримки; Залучення нових партнерів.	Непередбачуваність економічної ситуації можуть вплинути на попит продукції підприємства; Зниження соціального рівня та платоспроможності населення; Зростання вартості сировини.

Узагальнюючи інформацію з табл.3.1 бачимо, що товариство має свої сильні сторони та слабкі сторони. Для подолання кризової ситуації підприємству необхідно адаптуватись до змін у зовнішньому середовищі, розкрити свій потенціал, мінімізувати ризики та уникати загроз.

3.2. Прогнозування показників ефективності фінансової діяльності підприємства

Стабільний розвиток підприємства підприємства має здійснюватися за такими принципами як збалансованість ризиків, пристосування до потреб ринку, гнучкість та самозабезпечення, платоспроможність, рентабельність та ефективність капіталовкладень, врахування стратегічних цілей та перспектив, і визнання передбачуваності впливу зовнішніх факторів.

За допомогою математичного моделювання спрогнозуємо розвиток підприємства на перспективу.

Для цього скористаємося методом екстраполяція. Екстраполяція – це метод прогнозування, який полягає у поширенні виявлених тенденцій,

закономірностей або залежностей на майбутні періоди або на інші умови, що виходять за межі наявних даних.

Іншими словами, якщо ми знаємо, як змінювалися дані в минулому, то можемо передбачити їхню поведінку в майбутньому, використовуючи певну математичну модель.

Екстраполяція має декілька видів. Для наших прогнозних розрахунків підійде експоненційна екстраполяція, яка використовується, якщо дані зростають або спадають експоненційно.

Дана математична модель має наступний вигляд:

$$Y = ae^{bx} \quad (3.1)$$

де a – початкове значення;
 b – темп зміни (нахил тренду);
 x – майбутній період часу.

В нашому випадку скористуємося цією формулою для розрахунку фінансових прогнозів. Екстраполяція – це корисний інструмент у фінансовому плануванні, економічному і фінансовому аналізі та прогнозуванні ринкових трендів. Проте вона має обмеження: якщо зовнішні умови зміняться (кризи, нові технології), екстраполяція може дати неточний прогноз. Тому, в таких випадках, її варто використовувати разом з іншими методами аналізу.

Результати екстраполяції значень основних показників фінансової стійкості підприємства надано в табл. 3.2.

Таблиця 3.2 – Результати екстраполяції значень основних показників фінансової стійкості підприємства, тис.грн.

Показники	Аналізовані значення			Прогнозні значення		
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
1	2	3	4	5	6	7
Валюта балансу	257913	288273	326547	432979	496348	547962

Продовження табл. 3.2

1	2	3	4	5	6	7
Власний капітал	20902	27320	26247	28139	32497	35431
Оборотні активи	236441	263929	303089	336978	361436	376493
Необоротні активи	21472	24344	23458	19103	22097	25806
Довгострокові зобов'язання	55	55	35	30	153	287
Короткострокові зобов'язання	232956	260898	300265	338649	361984	41067

Прогнозні значення з табл. 3.2 вказують на очікувані рівні різних фінансових показників ТОВ «Молочний Дім» на майбутні роки. Вони грають ключову роль у стратегічному плануванні і фінансовому управлінні, оскільки дозволяють приймати рішення щодо інвестицій, кредитування, розвитку і інших аспектів діяльності підприємства. Розглянемо вплив даних показників на прогнозні результати підприємства:

– валюта балансу: прогнозні значення валюти балансу вказують на очікуваний розмір загальних активів підприємства на майбутні роки. Вони відображають, як змінюватиметься обсяг активів у відповідь на плановані інвестиції та розвиток;

– власний капітал: цей показник вказує на очікуваний рівень власного капіталу підприємства, що є важливим показником фінансової стійкості та можливості використовувати власні ресурси для фінансування;

– оборотні активи і необоротні активи: прогнозні значення оборотних та необоротних активів показують очікувану динаміку змін активів підприємства, які використовуються для виробництва товарів і послуг;

– довгострокові та короткострокові зобов'язання: ці показники вказують на очікувані рівні зобов'язань підприємства на майбутні роки, які включають кредити, позики та інші зобов'язання.

Прогнозні значення у табл. 3.2 можуть вважатися достовірними лише за умов стабільного функціонування підприємства. З огляду на кризову ситуацію в Україні, не можна гарантувати ці результати та прогнозувати їх на більше ніж один рік. На основі досліджених показників фінансової стійкості

прогнозуються показники на період 2025-2027 років, щоб виявити всі переваги та недоліки ефективної роботи ТОВ «Молочний Дім».

Розраховані прогнозні значення ТОВ «Молочний Дім» на 2025-2027 роки допоможуть керівництву підприємства розробляти стратегії для досягнення фінансових цілей, уникнення ризиків і забезпечення стійкості діяльності в майбутньому.

У табл.3.3 спрогнозуємо показники фінансової стійкості підприємства на 2025-2027 роки.

Таблиця 3.3 – Показники стійкості ТОВ «Молочний Дім» на 2025-2027 роки

Показники	Роки			Відхилення 2027/2025	
	2025	2026	2027	+; -	%
Коефіцієнт автономії	0,064	0,065	0,064	0	0
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,08	0,09	0,08	0	0
Коефіцієнт забезпечення власними оборотними коштами	0,027	0,028	0,160	0,133	13
Коефіцієнт манвреності власного капіталу	0,32	0,33	0,27	-0,05	-9

У табл.3.3 коефіцієнт автономії вказує на частку власного капіталу у загальних ресурсах підприємства. За 2025-2027 роки показник не змінився. Стабільність значень від року до року свідчить про те, що відношення власного капіталу не зазнає значних змін.

Коефіцієнт фінансової стійкості оцінює стійкість фінансової позиції підприємства. Стабільність значень за три пргнозних роки також свідчить про рівномірність фінансових умов протягом цього періоду.

Коефіцієнт забезпечення власними оборотними коштами має відхилення 2027/2025 рр. +0,133 або +13%. Значення цього показника різко зросло у 2027 році, що може вказувати на значне збільшення власних оборотних коштів, доступних для підприємства.

Це може бути результатом ефективного управління оборотними активами або зміни стратегії управління фінансами.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу вказує на гнучкість власного капіталу підприємства. Зменшення на 9% від 2025 до 2027 року може свідчити про зміни в структурі капіталу або інші фінансові впливи, які впливають на рівень готовності до фінансових ризиків.

Отже, зміни у фінансових коефіцієнтах можуть бути викликані різними внутрішніми та зовнішніми факторами. Фінансова структура підприємства залишається стабільною, оскільки коефіцієнти автономії та фінансової стійкості не змінилися. Підприємство покращило забезпечення власними оборотними коштами, що є позитивним сигналом. Зниження маневреності власного капіталу може означати зростання довгострокових інвестицій або зменшення ліквідності.

Таким чином, ТОВ «Молочний Дім» для покращення фінансової гнучкості, варто звернути увагу на збалансоване управління інвестиціями та ліквідністю.

ТОВ «Молочний Дім» може покращити свою фінансову стратегію шляхом:

1. Оптимізації структури капіталу та залучення додаткових джерел фінансування.
2. Раціонального управління оборотним капіталом для забезпечення ліквідності.
3. Підвищення фінансової маневреності шляхом диверсифікації інвестицій та фінансування.
4. Збільшення прибутковості за рахунок оптимізації витрат і розширення ринків збуту.
5. Зниження ризиків через фінансове прогнозування та створення резервних фондів.

Як бачимо, процес підвищення фінансової стійкості, який може використати підприємство можна поділити на кілька заходів. Для підвищення

фінансової стійкості та ефективності фінансової стратегії підприємства можна застосувати основні заходи, які показано на рис.3.2.

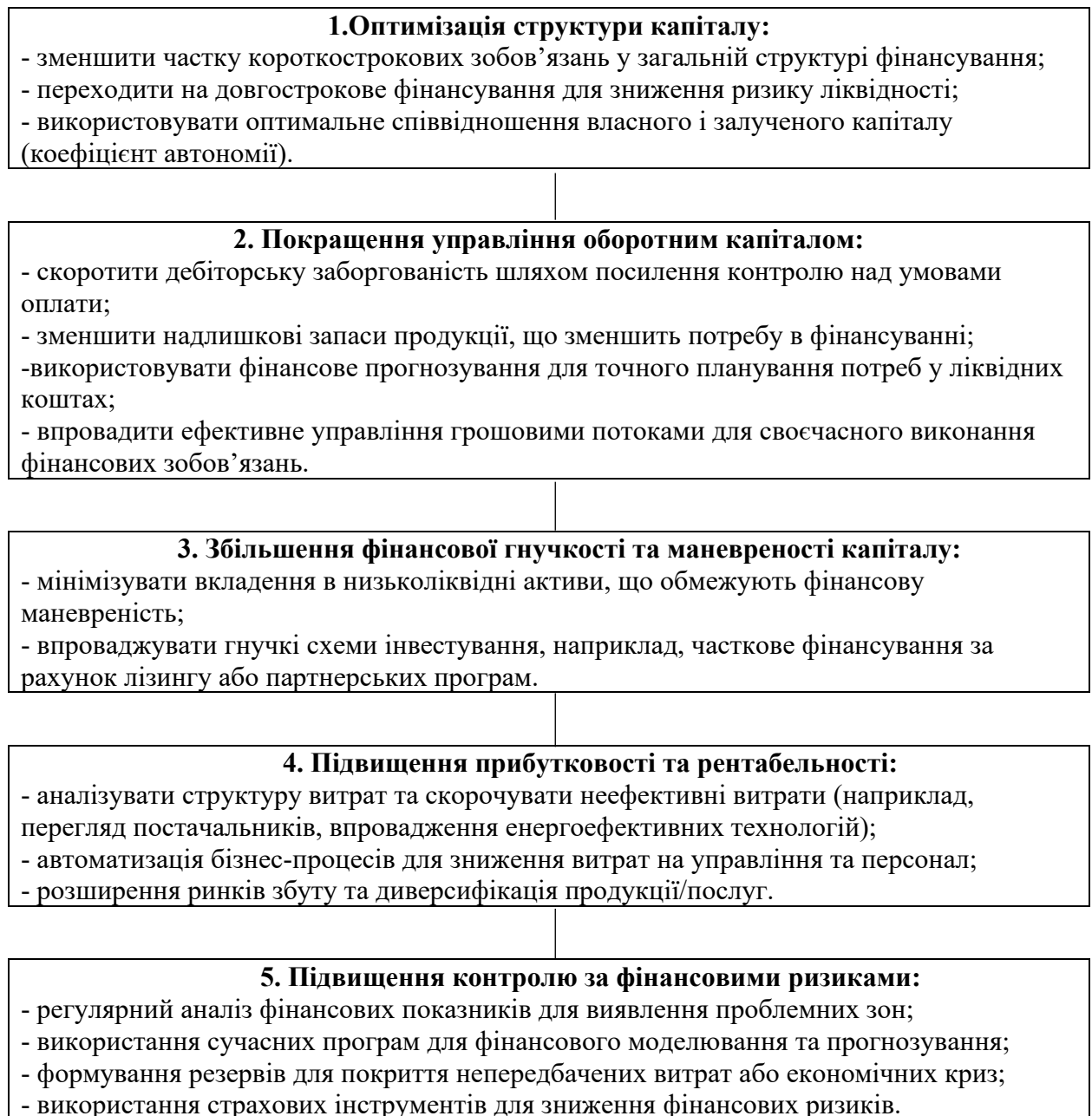

Рис. 3.2 – Заходи щодо підвищення фінансової стратегії

ТОВ «Молочний Дім»

Впровадження цих заходів допоможе ТОВ «Молочний Дім» вийти з кризового становища, стабілізувати фінансовий стан та забезпечити подальший економічний розвиток.

Висновок до розділу 3

1. За допомогою метода екстраполяції було спрогнозовано розвиток підприємства на перспективу. Це метод прогнозування, який полягає у поширенні виявлених тенденцій, закономірностей або залежностей на майбутні періоди або на інші умови, що виходять за межі наявних даних.

2. Результати екстраполяції вказують на очікувані рівні різних фінансових показників ТОВ «Молочний Дім» на майбутні роки. Так, прогнозні значення валюти балансу вказують на очікуваний розмір загальних активів підприємства на майбутні роки. Вони відображають, як змінюватиметься обсяг активів у відповідь на плановані інвестиції та розвиток; показник власний капітал вказує на очікуваний рівень власного капіталу підприємства, що є важливим показником фінансової стійкості та можливості використовувати власні ресурси для фінансування; прогнозні значення оборотних та необоротних активів показують очікувану динаміку змін активів підприємства, які використовуються для виробництва товарів і послуг; показники довгострокові та короткострокові зобов'язання вказують на очікувані рівні зобов'язань підприємства на майбутні роки, які включають кредити, позики та інші зобов'язання.

3. Прогнозні розрахунки коефіцієнтів стійкості на 2025-2027 роки довели, що фінансова структура підприємства залишається стабільною, оскільки коефіцієнти автономії та фінансової стійкості не змінилися. Підприємство покращило забезпечення власними оборотними коштами, що є позитивним сигналом. Зниження маневреності власного капіталу може означати зростання довгострокових інвестицій або зменшення ліквідності. Розраховані прогнозні значення допоможуть керівництву підприємства розробляти стратегії для досягнення фінансових цілей, уникнення ризиків і забезпечення стійкості діяльності в майбутньому.

ВИСНОВКИ

За результатами виконання кваліфікаційної роботи на підприємстві ТОВ «Молочний Дім» були зроблені наступні висновки:

1. Теоретичні підходи до визначення сутності поняття «фінансова діяльність» показали, що дана категорія є дискусійною у вітчизняній науці. Вона охоплює процеси формування, розподілу та використання фінансових ресурсів з метою забезпечення ефективного функціонування та розвитку підприємства. Фінансова діяльність включає управління доходами, витратами, інвестиціями, фінансовими ризиками та взаємодію з фінансовими установами. Ефективна фінансова діяльність сприяє зміцненню фінансової стійкості підприємства, підвищенню його рентабельності та конкурентоспроможності.

2. Фінанси промислового підприємства є складною системою, яка відіграє ключову роль у забезпеченні його стабільності, розвитку та конкурентоспроможності на ринку. Фінансова діяльність визначає стратегію підприємства щодо використання капіталу, забезпечує платоспроможність, мінімізує фінансові ризики і створює передумови для зростання прибутковості та рентабельності бізнесу.

3. Фінансова стабільність залежить від таких факторів, як рівень прибутковості, структура капіталу, ліквідність активів, ефективність управління витратами та фінансова стратегія компанії. Роль фінансових ресурсів в діяльності підприємства є надзвичайно важливою, оскільки вони є основним чинником для забезпечення функціонування всіх бізнес-процесів. Від наявності та ефективного управління фінансовими ресурсами залежить здатність підприємства здійснювати поточну діяльність, здійснювати інвестиції, модернізувати виробництво, виплачувати заробітну плату та виконувати зобов'язання перед постачальниками і кредиторами. Фінансові ресурси також визначають рівень конкурентоспроможності підприємства та його можливості для адаптації до змін ринкових умов і економічної ситуації.

4. Товариство з обмеженою відповідальністю «Молочний Дім» займається виробництвом молочної продукції під торговою маркою «Фанні». Сировинною базою для даного підприємства є господарства у Дніпропетровській, Харківській та Полтавській областях. Основний напрямок виробництва є переробка молока для подальшого виготовлення цільномолочної та кисломолочної продукції, а також різних сортів твердих сирів. На теперішній час ТОВ «Молочний Дім» має грамотно побудована організаційна структура управління.

5. Аналіз техніко-економічних показників показав, що підприємство у 2024 р. набирає темпи зростання обсягів виробництва продукції, так відбулося зростання на 4888 тис. грн. (+10,19%) порівняно з 2023 р. Аналогічно до товарної продукції, після значного падіння у 2023 р. виручка зростає у 2024 р. Собівартість реалізованої продукції у 2024 р. різко зросла на 23680 тис. грн. (+31,51%) порівняно з 2023 р. Чистий прибуток у 2024 р. знизився на 1681 тис. грн. (-69,52%) порівняно з 2023 р. Зниження прибутку (-69,52%) свідчить про те, що зростання виручки не компенсувало зростання витрат. Рентабельність продукції також має нестабільну динаміку, зниження рентабельності до 0,29 % говорить про низьку прибутковість підприємства. Зменшення вартості основних фондів вказує, що ймовірно, відбувається амортизація фондів або скорочення активів (списання старого обладнання без значного оновлення).

6. Оцінка фінансового стану ТОВ «Молочний Дім» показала, що валюта балансу поступово збільшується, що означає збільшення активів підприємства. Це може бути позитивним сигналом, якщо активи використовуються ефективно (приносять прибуток). Однак, якщо зростання активів не супроводжується зростанням доходу і прибутку, це може свідчити про неефективне управління ресурсами. Показники ліквідності свідчать, що підприємство має недостатньо готівкових коштів, це може створювати ризик невиконання термінових зобов'язань. Деякі значення показників ділової активності вказують на негативні моменти: відсутня оборотність активів за всі роки – це критичний сигнал для підприємства; збільшення фінансового та

операційного циклів говорить, що гроші повертаються повільніше; уповільнення оборотності дебіторської та кредиторської заборгованості у 2024 році; збільшення періоду обертання матеріальних запасів у 2024 році.

7. Оцінка рівня фінансової незалежності підприємства показала, що підприємство знаходиться у зоні фінансової нестабільності. Так, коефіцієнт автономії має значення дуже низьке (нормативне $\geq 0,5$), це означає надмірну залежність від позикових коштів. Тенденція до зниження свідчить про погіршення фінансової стійкості. Підприємство майже повністю залежить від залучених ресурсів і має низьку фінансову автономію. Збільшення коефіцієнта фінансування означає, що підприємство ще більше залежить від позикових коштів. В такій ситуації фінансова стійкість погіршується, оскільки підприємство нарощує борги. Відсутність довгострокових кредитів може свідчити про переважне фінансування за рахунок короткострокових позик або низьку кредитну довіру з боку банків. Підприємство не залучає довгострокові позики, що може обмежувати його інвестиційні можливості. Якщо ситуація не покращиться, зросте ризик неплатоспроможності та фінансової кризи.

8. Щоб уникнути фінансової кризової ситуації на підприємстві проведена діагностика ймовірності банкрутства за допомогою моделі Альтмана. За результатами діагностики бачимо, що у нашому випадку Z значно нижчий за 1,81 за всі три роки, а тенденція до зниження означає, що ситуація лише погіршується. Підприємство перебуває в критичній зоні за моделлю Альтмана, ймовірність банкрутства висока.

9. Для покращення фінансового стану запропоновано: збільшити ліквідність – оптимізувати грошові потоки, прискорити оборотність дебіторської заборгованості; зменшити боргове навантаження – реструктуризувати короткострокові зобов'язання, залучити довгострокове фінансування; підвищити прибутковість – оптимізувати витрати, шукати нові джерела доходу, переглянути ціноутворення; залучити інвесторів або власний капітал – підвищення X_4 допоможе покращити фінансову стійкість.

10. За допомогою метода екстраполяції було спрогнозовано розвиток підприємства на перспективу. Це метод прогнозування, який полягає у поширенні виявлених тенденцій, закономірностей або залежностей на майбутні періоди або на інші умови, що виходять за межі наявних даних.

11. Результати екстраполяції вказують на очікувані рівні різних фінансових показників ТОВ «Молочний Дім» на майбутні роки. Так, прогнозні значення валюти балансу вказують на очікуваний розмір загальних активів підприємства на майбутні роки. Вони відображають, як змінюватиметься обсяг активів у відповідь на плановані інвестиції та розвиток; показник власний капітал вказує на очікуваний рівень власного капіталу підприємства, що є важливим показником фінансової стійкості та можливості використовувати власні ресурси для фінансування; прогнозні значення оборотних та необоротних активів показують очікувану динаміку змін активів підприємства, які використовуються для виробництва товарів і послуг; показники довгострокові та короткострокові зобов'язання вказують на очікувані рівні зобов'язань підприємства на майбутні роки, які включають кредити, позики та інші зобов'язання.

12. Прогнозні розрахунки коефіцієнтів стійкості на 2025-2027 роки довели, що фінансова структура підприємства залишається стабільною, оскільки коефіцієнти автономії та фінансової стійкості не змінилися. Підприємство покращило забезпечення власними оборотними коштами, що є позитивним сигналом. Зниження маневреності власного капіталу може означати зростання довгострокових інвестицій або зменшення ліквідності. Розраховані прогнозні значення допоможуть керівництву підприємства розробляти стратегії для досягнення фінансових цілей, уникнення ризиків і забезпечення стійкості діяльності в майбутньому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Азаренкова Г.М. Фінанси підприємств: навч. посібник. / Г.М. Азаренкова, Т.М. Журавель, Р.М. Михайленко. – Київ: Знання-Прес, 2009. – 299 с.
2. Базецька Г.І. Фінанси підприємства: планування та управління у виробничій сфері: навч. посіб. / Г.І. Базецька, Л.Г. Суботовська, Ю.В. Ткаченко. – Харків: ХНАМГ, 2012. – 292 с.
3. Бердар М.М. Фінанси підприємств. навч. посіб. / М.М. Бердар. – Київ: Центр учбової літератури, 2010. – 352 с
4. Богма О.С. Особливості управління фінансовими ресурсами вітчизняних підприємств./ О.С. Богма, А.С. Павлова // Вісник Запорізького національного університету. – 2012. – №1(13). – С.195–199.
5. Громова А. Теоретико-методологічні основи формування фінансових ресурсів підприємства. / А. Громова, І. Пилипишина, А. Носковська // Економічний дискурс. – 2015. – №4. – С.100–106.
6. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
7. Денисенко М.П. Заходи покращення фінансового стану підприємства у сучасних умовах господарювання. [Електронний ресурс] / М.П. Днісенко // Економіка і держава. – 2019. – № 12. – С. 61–65. – Режим доступу: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2019.12.61>
8. Зянько В.В. Фінанси підприємств: навч. посіб. / В.В. Зянько, В.Г. Фурик, І.М. Вальдшмідт. – Вінниця: ВНТУ, 2016. – Ч.1. – 126 с.
9. Завитій О. Роль фінансової діагностики в діяльності підприємства. . [Електронний ресурс] / О. Завитій // Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. – 2021. – Випуск 1-2. – С. 33-41. – Режим доступу: <https://www.doi.org/10.35774/ibo2021.01.033>.

10. Іванченкова Л. В. Методологія моніторингу, аналізу и контролю фінансово-економічних результатів підприємств. / Л.В. Іванченкова, О.О. Долинська. // Український журнал прикладної економіки. –2018. – Т. 3. –№ 4. – С. 106–117
11. Кремень О.І. Фінанси: навч. посіб. / О.І. Кремень, В.М. Кремень. – Київ, 2010. – 447 с.
12. Круш П. В. Методики оцінки фінансової діяльності підприємства. [Електронний ресурс] / П.В. Круш, Р.А.Якименко // Сучасні проблеми економіки і підприємництво: збірник наукових праць. –2015. –Вип. 16. –С. 271–276. Режим доступу: <https://www.ela.kpi.ua/handle/123456789/40440>.
13. Kuzheliev M. O. Formalization Of Dynamic Relations Between Enterprise Financial Indicators. / М. О Kuzheliev, D. M Zherlitsyn, М. О. Zhytar // Independent Auditor. –2016. – № 16 (II). – Р. 18–26.
14. Курінна О. В. Теоретичні аспекти формування та використання фінансових ресурсів підприємства. / О.В. Курінна // Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія : Економіка. –2013. –Вип. 2. –С. 140–148.
15. Кужелев М. О. Вплив поведінкових факторів на управління фінансовою діяльністю корпорації: теоретичні аспекти. / М.О. Кужелев, А.В. Нечипоренко. // Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України. – 2018. –№ 2.– С.154–168.
16. Ломачинська І.А. Формування сучасного концептуального підходу до визначення сутності фінансів підприємств. [Електронний ресурс] / І.А. Ломачинська // Ефективна економіка. –2013. – № 6. Режим доступу: <http://www.economy. nauka.com.ua/?op=1&z=2128>.
17. Левкович О. Аналітичні основи ліквідності та платоспроможності підприємства. / О. Левкович // Ефективна наука. – 2022. – № 5. – С. 23–30.
18. Лепейко Т.І. Фінансовий менеджмент: навч. посіб./ Т.І. Лепейко, О.М. Миронова, К.В. Кривобок. –Харків: Вид. ХНЕУ, 2012. –306 с.

19. Мамонтова Н. А. Фінасовий стан підприємства: сутність, мета та методи аналізу. [Електронний ресурс] / Н.А. Мамонтова, А.О Присяжнюк // Режим доступу: <https://naub.oa.edu.ua/finansovyj-stan-pidpryyemstva-sutnis/>.

20. Непочатенко О.О. Фінанси підприємств: підручник. / О.О. Непочатенко, Н.Ю. Мельничук. –Київ: «Центр учбової літератури», 2013. – 504 с.

21. Ніпіаліді О.Ю. Фінанси підприємств: навч. посіб. / О.Ю. Ніпіаліді, Н.І. Карпишин. –Тернопіль: Економічна думка, 2019. –232 с.

22. Онишко С. В. Регулятивний потенціал фінансового ринку в умовах глобальних викликів: монографія / за заг. ред. д.е.н., професора С. В Онишко. Ірпінь: Видавництво Національного університету ДПС України, 2019. –452 с.

23. Пінчук А. В. Формування інвестиційної стратегії підприємства. / А.В. Пінчук., А.В. Нечипоренко // Механізми економічного зростання і конкурентоспроможності національного господарства: зб. матер. Всеукр. наук.- практ. конф.Громадська організація «Київський економічний науковий центр». К., 2018. Ч. 1. – С. 103–105

24. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ від 07.02.2013 07.02.2013 р. Міністерство фінансів України. Ржим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.

25. Романишин В. О. Фінансова стратегія та її роль у забезпеченні стійкого розвитку підприємства. [Електронний ресурс] / В.О. Романишин, А.О. Бернацька. // Інвестиції: практика та досвід. –2020. – № 2. – С. 54–62. Ржим доступу: DOI: 10.32702/2306-6814.2020.2.54

26. Соляник Л. Г. Економічний аналіз : навч. посібник / Л. Г. Соляник. – Дніпропетровськ : Національна гірнична академія України, 2007. – 199 с.

27. Терещенко О. О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч. посібник. / О.О. Терещенко. – Київ: КНЕУ, 2013. –554 с.

28. Фінанси: навчальний посібник в 2-х частинах / Баранова В.Г., Волохова І.С., Хомутенко В.П. та ін.; за заг. ред. Баранової В.Г. – Одеса: Атлант, 2015. – Ч.1. – 344 с.

29. Фірман Н.Я. Економічна сутність фінансового результату підприємства. / Н.Я. Фірман, О.П. Вашків // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2019. – № 5. – С. 162-168.

30. Яременко В. Г. Сутність поняття та особливості класифікації фінансових ресурсів підприємств. / В.Г. Яременко, Н.М. Салманов.// Науковий вісник Ужгородського національного університету.– 2018. – Вип. 19(3). – С. 158–162.

ДОДАТКИ

Додаток А

ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ТОВ «МОЛОЧНИЙ ДІМ»

Стаття	2022 р.	2023 р.	2024 р.
1	3	4	5
Чистий дохід (виручка) від реалізації (товарів, робіт, послуг)	123713	101246	116850
Чисті зароблені страхові премії	-	-	-
<i>премії підписані, валова сума</i>	-	-	-
<i>ремії передані у перестраховання</i>	-	-	-
<i>зміна резерву незароблених премій, валова сума</i>	-	-	-
<i>зміна частки у резерві незароблених премій</i>	-	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	94749	75129	98809
Валовий:			
прибуток	28964	25948	18041
збиток	0	0	0
Інші операційні доходи	14153	27470	14452
Адміністративні витрати	(18090)	(23391)	(8697)
Витрати на збут	(8817)	(5812)	(5170)
Інші операційні витрати	(13834)	(22280)	(17791)
Фінансові результати від операційної діяльності			
прибуток	2332	2691	835
збиток	-	-	-
Дохід від участі в капіталі	-	-	-
Інші фінансові доходи	7	-	-
Інші доходи	1053	282	63
Фінансові витрати	-2648	-	-
Витрати від участі в капіталі	0	0	0
Інші витрати	-414	-	-
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	-		
Чистий прибуток	281	2418	737